

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Origenes

Rothomagi, 1668

Tomvs Octavvs. Respondit illis Iohannes dicens, Ego quidem baptizo vos in aqua: in medio autem vestri stat quem vos nescitis. Ipse est, qui post me venturus est, cuius non sum dignus vt solvam ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-19358

Pharisaus locutus est, contraria non sunt his, quæ scripta fuerunt in Evangelijs de multitudine eorum, qui apud Iohannem baptizati fuerunt. Cum alioqui temeritatis Pharisaorum fuerit dicere Iohannem habere demonium, & Iesum in Beelz-bul demoniorum principe virtutes edidisse.

TOMVS OCTAVVS.

18. Respondit illis Iohannes dicens, Ego quidem baptizo vos in aqua: in medio autem vestri stat quem vos nescitis. Ipse est, qui post me venturus est, cuius non sum dignus ut solvam corrigiam calcamenti.

Quidem Heraclion existimat Iohannem in responderè his, qui à Pharisaïs missi fuerant, quod ipse volebat, non ad id quod illi interrogaverant, non ad advertens se inculcare Prophetam inscitia, si aliud interrogatus, de te alia responderet: (cavendum enim nobis est hoc, dum colloquimur, tanquam vitium.) Contra, nos dicimus maxime appositam esse responsum. Namque ad illud: Quid ergo baptizas, si tu non es ille Christus? quid aliud dici oportuit, quam ostendere baptismum suum esse corporale? Ego enim, inquit, baptizo aqua: cumque hoc respondisset ad illud: Quid ergo baptizas? ad alterum: Si tu non es ille Christus, laudes enarrat de præcipua, ac præcedenti substantia Christi: necpe quod Christus tantum virum haberet, ut invisibilis etiã sit divinitate sua, omni homini præsens, & per univèrsam orbem extensus: quod declaratur per illud: In medio vestri stat ille, [quem vos nescitis.] Et quoniam nihil tale expectantes Christi adventum Pharisaï de ipso videbant, tantum suspicantes eum esse hominem sanctum, concinne redarguit Pharisaorum ignorantiam, qui ipsius excellentiam ignorabant, adiciens: Quem vos nescitis, illis verbis: In medio vestri stat. Et ne quis suspicetur eum, qui sit invisibilis, quique penetret ad omnem hominem, & ad totum mundum, diversum esse ab eo, qui humanam sumpsit carnem, & super terram est visus, & cum hominibus est conversatus, conjungit illis verbis: In medio vestri stat, quem vos nescitis; illud: qui post me venturus est. Cuius cum excedente, & exuperante excellentia intellexisset Iohannes suam ipsius naturam superati, ob quam ambigebant nonnulli, an ipse esset Christus, ostendere volens quanto inferior esset Christi magnitudine, ne quis de se cogitaret aliquid supra id, quod videt, aut audit à semetipso, dicit etiã illud: Non sum ego dignus, ut solvam eius...

... πῶς ἂν ἴσῃ τὸ σωτῆρος ἐρημῶα πῶς τὸς φαρισαῖος, τὸς ἀναρχομαμῶν εἰ τὸς διαγεννηθῆς πῶς τὸ πλῆθος τῶν πῶς τῶν ἰωάννη βαπτισαμῶν. τὸ θράσος ἢ τῶν φαρισαῖων ἢ δαμονιον ἔχειν λέγειν ὅτι ἰωάννης καὶ ἐν βεελζεβὺλ, καὶ ἀρχεὶ τῶν δαμονίων τὰς δυνάμεις φασκὴν τὸν ἰσοῦν πεποικῆται. ἀπεκρίνατο αὐτοῖς ὁ ἰωάννης λέγων. ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι. μέσος δὲ ὑμῶν, ἔσῃ ἐν ὑμῖν οὗ οὐκ οἶδατε. αὐτὸς ἔστιν ὁ ὀπίσω με ἐρχόμενος, ὃς ἔκ εἰμι ἐγὼ ἀξίος ἵνα λύσω αὐτὸν τὸν ἰμῶντα τῷ ὑποδηματί. ὁ μὲν κεκαλιῶν οἷεται ὅτι ἀποκρίναται ὁ ἰωάννης τὸς ἐκ τῶν φαρισαίων πικροφθόνων, ὃς πῶς ὁ ἐκείνους ἐπικρίων, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἐβόλητο ἐαυτὸν λαθάνων ὅτι ἐκτελεσθῆς ἁποφῆτης ἀμαθίας, εἶπε ἄλλο ἐρωτῶν ἄλλους ἀποκρίναται. καὶ ἔφη καὶ τὸ πῶς φησὶ πῶς ὡς ἐν κηρολογία ἀμύητημα τυλχανόν. ἡμεῖς δὲ φαίμεν ὅτι ἀλίκα πῶς ἔπος ἔστιν ἢ ἀποκρίσις. πῶς γὰρ τὸ πῶς βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστός; τί ἄλλο καὶ εἰπὴν, ἢ τὸ ἴσον ἀποκρίσας βλάπτειμα σωματικώτερον τυλχανόν; ἐγὼ γὰρ, φασκὴν, βαπτίζω ἐν ὕδατι. καὶ τὸ πῶς ἔπειτα πῶς τὸ πῶς βαπτίζεις; πῶς ὁ δὲ πῶς, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστός, διαλογίζεσθαι πῶς πῶς ἀποκρίσας ἔσῃς χριστός διηγήσαι, ὅτι διώκαμι ποσὸν τῶν ἐχθρῶν, ὡς ἐν ἀποκρί. εἶ) τῆ θείωτη αὐτῷ, πῶς πῶς αἰδεσθῶν, πῶς ἢ καὶ ὅλα τὰ χῆσμα σωματικῶν ἐκείνους, ὅσῃ διδόναι ἀφ' τῶ. μέσος ὑμῶν ἔσῃς. ἢ ἐπει ὅσῃ οἱ ἀποκρίσας τῶν χριστῶν ἐπιθῶν φαρισαῖοι τυλκῶν περὶ αὐτὸν ἰωάννην, ἀποκρίσας τῶν ἄλλων ἰσοῦν ὑποκαταστάτες αὐτὸν εἶ) ἐμμελῶς ἐλέγχετο πῶς πῶς ἀποκρίσας αὐτῶν φαρισαίων ἀγνοίαν, ἀποκρίσας τῶν. μέσος ὑμῶν ἔσῃς τὸ ὅτι ἡμεῖς οὐκ οἶδατε. ἢ ἵνα μὴ πῶς ἀποκρίσας ἔσῃς τῶν ἀποκρίσας καὶ δίκοντα ἐπὶ πῶς αἰδεσθῶν, ἢ καὶ ἐπὶ ὅλοι τὸν κόσμον, πῶς τὸν ἐκαστὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐπὶ τῶν γῆς ὁφθῶντα, ἢ τῶν ἀποκρίσας σωματικῶν σωματικῶν τῶν. μέσος ὑμῶν ἔσῃς, ὅτι ἡμεῖς ἐκ οἶδατε, τὸ ὅτι οὐκ οἶδατε, πῶς μετὰ ἐμὲ φανερωθήσεται ἰσοῦς. ἢ καὶ πῶς ἀποκρίσας ἀποκρίσας σωματικῶν πῶς ἰσοῦς φῶσιν, ἀμύητημα ὑποκρίσας, μίποτ' ἀποκρίσας εἶναι χριστός, ὅσῃ ἀποκρίσας τῶν χριστῶν μεγάλῳ τῶς ἀποκρίσας τυλκῶν, ἵνα μὴ πῶς εἰς αὐτὸν λογισθῶν ὑποκρίσας ὁ βλεπῶν, ἢ ἀποκρίσας αὐτῶ, λέγει ὁ τὸ. ἢ ἐκ εἰμι ἐγὼ ἀξίος, ἵνα λύσω αὐτὸν τὸν ἰμῶντα τῷ ὕδατι.

δύματος, ἀνιψήσας τὸ ἔξ ἰσχυροῦ ἐστὶν ἡ ἀδελφότης
 ἢ ἐνοματωσὶς ἀπὸ λόγου, οἷοι δὲ δεικνύον,
 ἢ κεκρυμμένον τῆς μὴ νοῦσι λῦσαι ἢ σαφηνί-
 σαι, ὥστε ἀξίον ἢ τῆς ποσότητος ἐπιδημίας
 εἰς ἕνα θεολογία συνωραλῶν εἰπὴν· ὅτι
 ἀκαθάρτου ἢ ὀρετάζουσι ἡμῶν τὸ· ἐγὼ βαπτίζω
 ἐν ὕδατι, πᾶς ὁμοίως ἢ διαβαλῶν ὡς
 ἔσται ἡμεῖς τὰ τὰ λέξας, ἢ σὺ κρινῶν τὴν ἀσ-
 κημῶν· φησὶ πόθεν ὁ ματθαῖος, ἰδὼν πολλὰς
 ἢ φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων, ἐρχομένους πρὸς
 τὸ βάπτισμα, καὶ τὰ ἑταίρηκα ἡμεῖς ὡς
 ὀρετάζουσι, ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ἐν ὕδατι βαπτί-
 ζω εἰς μετάνοιαν· ὃ ἢ ὀπίσω μὲν ἐρχομένους ἰσ-
 χυροῦ μὲν ἔστιν, ἢ ἔκ· εἰμὶ ἰσχυροῦ τὸ ὑ-
 ποδημῶν βασιλεία· αὐτοὺς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
 πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ· σὺ μὲν ὡν τὰ καὶ
 ἰωάννου λόγου· τὴν ὁμοίωσιν τὸ ἐν ὕδατι
 βαπτισμῶν φησὶ τὸς πνευματικῶν ἐκ τῆς φα-
 ρισαίων λόγου· ὃ δὲ μὲν, ἐκίρυσσε, φη-
 σὶν, ἰωάννης λέγει· ἐρχέσθαι ὁ ἰσχυροῦ μὲν
 ἐπίσω, ἢ ἔκ· εἰμὶ ἰσχυροῦ λῦσαι τὸν ἰ-
 μαίτη τῆς ἀποδημῶν αὐτῶν· ἐγὼ εὐα-
 γησῶ ὑμᾶς ὕδατι, αὐτοὺς ἢ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν
 πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ· φησὶ πλείους, ἢ πᾶν
 τὸς ἀκούοντας διδάσκων ἑαυτὰ κεκρυμμένον· ὃ
 ἢ λαοῦ φησὶν ὅτι φησὶ δὲ αὐτὸς τὸ καὶ, καὶ
 ἀποδημῶν φησὶν ἐν τῆς καρτῆς αὐ-
 τῶν ἀπὸ τῆς ἰωάννου, μήποτε αὐτοὺς εἰς ὁ
 φησὶ, ἀπεκρίσθη λέγον πᾶσαν ὁ ἰωάννης· ἐγὼ
 μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἐρχέσθαι ἢ ὁ ἰσχυ-
 ροῦ μὲν, ἢ ἔκ· εἰμὶ ἰσχυροῦ λῦσαι τὸν ἰ-
 μαίτη τῆς ἀποδημῶν αὐτῶν· αὐτοὺς ὑμᾶς
 βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ· φησὶ
 τῶν ὁμοίως λέξας τῆς παλαιῶν φησὶ καὶ
 πὸ δυνατὸν ἰδῶν ἰδία τὴν νοῦσι ἰσχυροῦ, καὶ
 τὸς ἀποδημῶν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς ματθαῖου,
 ὅς καὶ ἀποδημῶν ἀσφῶτος ἢ λοιπῶν τῶν
 ἐσφῶτος ἐκδιδακνῶν ὁ διαβαλῶν, τῶν ἐκ
 ἀποδημῶν πησὶν· ἐγὼ μὲν, φησὶν, ὑμᾶς βα-
 πτίσω εἰς μετάνοιαν, οἷοι κατὰ τὴν, ἢ ἀπο-
 δημῶν ἀπὸ τῆς χειροῦν, ἢ ὅτι μετάνοιαν
 ἀποδημῶν· εἰμὶ ἰσχυροῦ τὸ κατὰ κατὰ
 ἀποδημῶν ἐγὼ ἐκίρυσσε, καὶ ἔσται ὁ
 βαπτισμῶν τῆς μετάνοιαν ὡς πᾶν ὅτι μὲν
 ἐμὲ ἔσται, ἢ ἀπὸ τῆς ἰσχυροῦ πᾶν τῆς
 ἐμὲ διωμάτω, καὶ κρείττον ὑμᾶς ἀφελῶν
 π· ἢ σωματικῶν τὸ ἐκίρυσσε βαπτισμα, ἐν
 μετάνοιαν πληρῶντος ἁγίου πνεύματος, καὶ
 διοτιέρας πᾶν ὁλοκῶν ἀφαιζῶντες, καὶ
 πᾶν καὶ ἀποδημῶν, ἢ μόνον ἀπὸ τῆς χειροῦ αὐτῶν, ἀλλὰ ἢ ἀπὸ τῆς ἰσχυ-
 ροῦ

Corrigiam calcementi, illud innuens se
 minime idoneum esse, qui, de ipsius Chri-
 sti incorporatione rationem (quæ veluti
 ligata est, & occultata non intelligenti-
 bus) solvat, explicetque: dignum ali-
 quid dicendo de tanto adventu in tan-
 tam brevitatem contracto. Verum enim-
 vero haud importunum fuerit inquiringen-
 tibus nobis illud: Ego aqua baptizo, addere,
 siquid simile de hoc dixerint Evangelista,
 & cum re, quæ de agitur, conferre. Ita-
 que Marthæus inquit, eum conspexisset
 multos ex Pharisæis, & ex Sadducæis
 venientes ad baptismum (post verba in-
 crepatoria, de quibus inquisivimus) Ego
 quidem vos aqua baptizo ad respicientiam:
 at ille, qui post me venturus est, potentior
 me est, cuius non sum idoneus, ut calcea-
 menta portem: ipse vos baptizabit Spiritu
 sancto, & igni: cum sermone Iohannis
 conveniens narrante confessionem bap-
 tistini ad eos, qui missi fuerant ex Pha-
 risæis. At Marcus: Prædicabat (inquit)
 Iohannes dicens: Venit, qui fortior est me,
 post me, cuius non sum idoneus, ut procum-
 bens solvam corrigiam calcamentorum eius.
 Ego quidem baptizo vos aqua, ille vero ba-
 ptizabit vos Spiritu sancto. Ad complu-
 res, & omnes audientes docens hæc præ-
 dicata fuisse. Rursum Lucas inquit, quod
 expectante populo, & cogitantibus omni-
 nibus in cordibus suis de Iohanne, an ipse
 esset Christus, responderit Iohannes di-
 cens univèrsis: Ego quidem aqua baptizo
 vos, sed veniet, qui potentior est me, cuius
 non sum dignus solvere corrigiam calcamen-
 torum. Ipse vos baptizabit Spiritu sancto
 & igni. Tenentes igitur quatuor Evan-
 gelistarum similia verba, age videamus
 pro virili seorsum uniuscujusque verbi
 sensum, & differentias, initio sumpto à
 Matthæo: qui primus exterorum traditur
 Evangelium tradidisse Hebræis, qui ex
 circumcissione crediderant: Ego vos, in-
 quit, aqua baptizo; veluti purgans, &
 deterrans à rebus malis, & ad respicien-
 tiam invitans: ut prepararem enim po-
 pulum instructum ego veni: & ad præ-
 parandum locum respicientiæ per ba-
 ptismum post me venturo, qui hæc etiam
 ratione longe potentius, præstantiusque
 quam mea sit potentia, vobis adjumen-
 to futurus est. Si quidem illius baptismus
 non est corporalis, cum respicientem re-
 plect Spiritus sanctus, qui igne divini-
 ori quicquid vel materiale, vel terrenum
 fuerit, demolitur, consumitque. Et hoc
 non tantum in eo, qui ipsum admiserit,
 sed etiam in eo, qui audierit ipsum haben-

Par. II.

Qij

tes. Tanto autem est me fortior, qui post me venturus est, ut ne ea quidem, quæ ad amicum spectant extremarum potentiarum, quæ sunt circa ipsum, ferre queam, quippe cum manifesto exposita non sint, neque vulgus ea ferre sustinens existimare possit me idoneum esse, qui ea feram. Igitur non novi vtrum prius dicam, meamne multam imbecillitatem, que ne vilia quidem Christi (magnarum rerum circa ipsum existentium comparatione) ferre queat, an divinitatem illius eminentem, & toto mundo majorem, quandoquidem ego, qui tantam accepi gratiam, ut prophetia dignus habitus fuerim, quæ meum adventum ad vitam hominum prædiceret, illis verbis: Ego

If. 40. 3
M. L. 1.

vox clamantis in deserto; &: Ecce ego mitto nuncium meum ante faciem tuam: Ego, cujus ortum Gabriel adflans coram altari admirabiliter annuntiavit, patre meo in senectute existente: Ego, ad cuius nomen Zacharias mox vocem recepit, atque etiam prophetandi munus per ipsam: Ego, de quo Dominus testificatus est, neminem inter natos mulierum me majorem existere; neque calcamenta ejus idoneus sum portare; quod si non calcamenta, quid dicendum de vestimentis ejus? quis tantus, qui totam illius vestem custodire queat? quis est qui cogitaturus sit, se comprehensurum rationem eam, quam habet tunica à summo inconsultis, quia fit per totum contexta? Illud vero observandum, quod quatuor Evangelistis dicentibus, Iohannem fatiri se advenisse ad baptizandum aqua, solum Matthæus huic rei addiderit, *Ad resipiscenciam*, nimirum docens vtilitatem futuram baptismatis ei, qui ex proposito baptizaretur, quæ ad resipiscenciam perveniens ei, qui accederet non resipiscens, asperius iudicium futura esset. Sciendum est insuper, quemadmodum prodigiose virtutes in curationibus à Servatore factis, notæ existentes eorum, qui semper à *λόγω*, [idest filio Dei] liberantur tum ab omni aegritudine, tum à molitie, profuerunt (etiam corporaliter facta,) invitantes ad fidem eos, qui beneficio afficiebantur; ita lavacrum aquæ symbolum, & nota existens purificationis animæ, ablute ab omni forde malitiæ, nihilominus, etiam ex se, esse principium, ac fontem munerum divinatorum propter potentiam invocationum adorandæ Triadis ei, qui se exhibuerit deitati. Divisiones enim donorum sunt. Testimonium autè meis verbis præbet histotia

των ἀκρόντος· ποσὸν δὲ ἔστιν ἐμὲ ἰσχυρότερος ὁ μετερχόμενος, ὡς μὴδὲ τὰ τῆς ἀπειροχολῆς ἦν περὶ αὐτὸν διωάμενοι ἐλάττων, ἔχοντες γυμνῶν ἐκχειρότων, ὡς τε καὶ τὴν τυχεύοντα, ἢ αὐτὰ διώασθαι, ἰκανὸν με τυχεύοντι βασιλεύει, μὴδὲ τὰ ἑαυτὸν ἰσχυρότερον φέρειν· οὐκ οἶδα δὲ ὁπόσοι εἶπω, πόσοι τῶ πολλὰ με ἀδυναστεύει, τὰ δὲ τελεῖ τὸ χριστοῦ συκρίσις ἦν περὶ ἑαυτὸν μειζότερον, φέρει μὴ διωάμενον, ἢ ἔγωγε τῶ ἐκείνῳ ἰσχυρότερον, καὶ μάλιστα πρῶτος κόσμος θεοποίησα· εἴρη ἐγὼ ὁ πληκτικῶς χρησάσαι χάριν, ὡς ἐπεφθίνας ἠξιώσασθαι με, παροτρυνόμενος τὰ περὶ τῆς εἰς τὸ εἶον ἦν ἀποδοξῶν ἐπιδημίας μου, ἐν τῷ ἐγὼ φωνῆ βουώντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ· ἰδὲ ἐγὼ ἀποπέμψω τὸν ἀγγελὸν μετὰ προστάσεως· ἐγὼ εἶ τῶ ἡρώδου βασιλεῦς ὁ περιτριχῶς ἐνώπιον τῆς θεῆς ἀπαδοξῶς ἀνηγαγισσάμενος ἐν γῆρα ἡγεμονίᾳ τῷ πατρὶ μου, ἐγὼ εἶψ' ἐπὶ τῷ ὀνόματι βασιλείας ἑμῆς ἀπέλασθε τῶ φωνῶν, ἐπεφθίνας τῶ δὲ ἀποδοξῶν δι' αὐτῆς· ἐγὼ ὁ ἰσχυρὸς τῶ κρεῖν με ἰσχυρότερος, ὡς ἄρα μείζων ἐν ἡρωδῶν γυναικῶν ἐμῶν ἡδὲ τυχεύοντα, ὡς τὸ ἰσχυρότερον βασιλεύοντα ἰσχυρῶς· εἰ μὴ γὰρ μὴδὲ τὰ ἰσχυρότερα, ἢ λεκτικῶν περὶ τῶ ἐνδύμενον αὐτῶν; τίς ἔσται ὁ ἐνδύμενος αὐτῶν τὸ ἰμάτιον τῆ ἰσχυροῦς; καὶ τίς, ὅς τοιοῦτον ἐν ἐμῶν χιτῶνα ἀρραβῶν ἀφ' ὅ δὲ ὅλα ἕσονται τυχεύοντα καταλαβῆν ὅν ἐχ' λόγον; περὶ τῶ τριτόν δὲ ἐπὶ τῶ τεσσάρων εἰρηκτικῶν τῶ ἐνδύμενον ὁμοῦ λόγον ἰσχυρῶν ἐκκλησίαν βαπτίσαντα, ἴσως ματῆος τῶτος προσετίθηκε τῶ, εἰς μετανοίας, διδάσκων τῶ, ὡς τὸ βαπτισματικῶς ἀφελῆσαι ἔχουσα τῆς προσετίθηκε τῶ βαπτισματικῶν, τῶ μετανοεῖν μὲν ἐξνομοῦν, μὴ ἔγωγε ὁ προσετίθηκε εἰς κρίμα χαλεπώτερον ἐπομένον· καὶ δὲ εἶδεναι ἐν ἄσπερ αἰ ἐπὶ τῶ γαλαθῶν ἰσχυρῶν τῶ σωτήρος θεοπατρίας τρεῖς τοῖς δυνάμεις, σύμβολα τυχεύοντα ἦν αἰεὶ λόγον τῶ θεῶ ἀπάλλα πορνῶν πάσης νόσου καὶ μετακίαι, ὡς δὲν ἦτον καὶ σαματικῶς ἡρωδῶν * ἄν * γ. ἰσχυρῶν, εἰς τῶν περὶ τῶ καλασάμενον τῶς ἀσχυρῶν τῶν δόντας· ἔτι καὶ τῶ ἔσται τῶ ὕδατος λουθῶν, σύμβολον τυχεύοντα καθαροῦς ψυχῆς, πῶ τῶ ἴσως δὲ κακίας ἀποπληρωμένους, ὡς δὲν ἦτον καὶ κατ' αὐτῶ τῶ ἰσχυρῶν ἐαυτὸν τῶ θεοτίτη τῆς δυνάμεις ἦν τῆς προσετίθηκε τῶ τρεῖς ἐπισημασίων ἔστιν, ἢ γαλαθῶν δυνάμεις ἐχ' καὶ πηγή· ἀσχυρῶν γὰρ προσετίθηκε εἰς ἀποδόξων προσετίθηκε ἀσχυρῶν ἰσχυρῶν,

εἰ· μὴ τῶν δὲ μετὰ λόγον ἢ ἐν τῆς τῶ ἀποδόξων προσετίθηκε ἀσχυρῶν ἰσχυρῶν,

πάλι τῆ ἕως ἐκείνης τότε ὁ πνεῦμα τῆς βαπτίζοντος ὑποδαμιμίας, περιβρα-
 σαρὰς αὐτῶ τῆ ἕως τῆς γυναικὸς περὶ αὐ-
 σιν ἰδοὺ, ὡς καὶ ὅτι μὲρον εἴματα καταπλα-
 γήντα θέλει μὴ πῶ χαλεπὴν εὐαγγέλιον τῆ
 πῆξου λαβῆν, ἰδέσθαι δὲ ὁ διευκόλιον ἀφ' ἧ
 τῆ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας· καὶ τῶν δὲ ἀδελ-
 φημάτων ὅτι ὁ ἰωάννης βαπτιστὴς ἠποδο-
 εῖσεν ἐπιβραχίον τῆ βαπτισματος ἰσοῦ ἀδο-
 μῆς ἀφ' ἧς μαθητῶν αὐτοῦ· ἠγνῶ ἐν τῷ
 περιβρασει βαπτισμένοι εἰς ὁ ἰωάννης βα-
 πτιστὴς, μὴδὲ εἰ πνεῦμα ἄγιον ὅτιν ἀκέραι-
 ος βαπτίζοντες δόξαρον ἠποδὸν τῆ ἀποστα-
 σῆ· ὁ γὰρ τῆς ἀγαθότητος ἔσθ' ἡ ἰωάννης ἀλ-
 γὰ ἀφ' ἧς ὁ ἰσοῦ ὅτι τῆ μαθητῶν αὐτοῦ ἐγένε-
 το, καὶ παλιγενεσίας ἰνομαζόμενον λαβῶν,
 μὴ ἀκακίας τῆς ἰσοῦ πνεύματος, τῆ ἡ-
 γνῶ ὑποπεριβρασει, ἐπιβραχίον αὐτοῦ ὅτιν, ἐ-
 πὶ τῶν τῆ ὕδατος, ἀλλ' ἔσθ' ἡ πᾶσι μὴ τὸ ὕδωρ
 εἰς ἰσομῆς· καὶ αὐτῶ μὴ εἰς πῶ δὲ ἐπὶ τῆ
 ἧς ἐν τῷ ἧς μαθητῶν· ἠδὲ καὶ τὰ μὴ κα-
 καταποσάμεν, ὅς ἀίετος ἐκ κηρύσσοντα τῆ
 ἰωάννης, ὅσα μὴ εἰρήκεν καὶ τὸ ἔργον
 ὁ ἰσομῆς μὴ ὅτιν κα· ἰσομῆς καὶ ἡ
 ἕως τῆ· ὁ ὅτιν κα ἔργον ἰσομῆς τῆς
 μὴ ὅτιν· ὅσα ἐπὶ τὰ αὐτῶ ἐν τῶ, ἔκ εἰ-
 μι ἰσομῆς καὶ τῆς ἰσομῆς τῆ ἰσο-
 δμῆς τῶ αὐτῶ· ἔσθ' ἡ μὴ γὰρ ὁ βαπτίζον τῆ
 ἠποδῆματος, ὅσα ὅτι ἠδὲ κλημῆς ἀδο-
 ἧς τῆ ἠποδῆματος ποδῶν· ἔσθ' ὁ τὸ κέ-
 λημῆς λῦσαι ἐν ἰσομῆς τῆ ἠποδῆματος
 αὐτῶ, καὶ ἀκέραιον ἡ μὴδὲ σφραγισμῆς
 τῆ ἀκαθαρσίας, μὴδὲ ἠποδῆματος ὡς εἰποῖεν αὐ-
 οὶ περὶ τοῦ ἀμφοτέρω, καὶ ἀφ' ἧς καμῆς
 ἀρκεῖν τῆ βαπτιστῆ καὶ ἔσθ' ἡ ἔσθ' ἡ
 κημῆς· ἔσθ' ἡ ἀφ' ἧς αὐτῶ, ὡς οἰοῖται π-
 νες οὐ ἀπομνημονεύοντες· ἀφ' ἧς ἡ ἠχθ-
 σαρ μὴ ἀκέραιον τῆ μὴδὲ ἔσθ' ἡ εἰ-
 ρημῆς, ἡ γὰρ ἠημῆς· μὴδὲ μὴ ἔν ὁ βα-
 ρύσαι τῆ ἰσοῦ τῆ ἠποδῆματος· μὴδὲ καὶ
 ὁ ἔπὶ τὰ σφραγισμῆς αὐτῶ κατὰ τῆ γημ-
 ῆς, καὶ ἠημῆς ἔσθ' τῆ πῶ εἰκόνα κατὰ
 ἠημῆς, λῦσαι ἔσθ' ἡ ἀφ' ἧς τῆ μὴ-
 εἰς τῆς ἠπομνημονεύοντος ἀκαθαρσίας, οἰοῖται τῆ ἠ-
 μῆς τῆ ἠποδῆματος τῆ ἠχθῶντα· εἰς γὰρ
 ὁ τῆς ἀκαθαρσίας ἀπομῆς, ὡσαύτ' καὶ ἡ μὴ τῆς
 γημῆς καμῆς, ἀπὸ αὐτῶ ὁ μὴδὲ ἐν ἠημ-
 ῆς γημῆς καὶ αὐτῶ ἠημῆς λῦσαι, ἡ ἀφ' ἧς
 ἔσθ' ἡ ἀφ' ἧς καὶ κημῆς μὴδὲ δαρ-
 μῆς εἰς ἀκαθαρσίας ὁ λῦσαι, καὶ ἀφ' ἧς τῆ ἠημῆς
 καὶ τὰ κημῆς· εἰ δὲ

A in Actis Apostolorum scripta de eo, quod adeo evidenter tunc advenerit Spiritus his, qui baptizabantur, praefructe viam aqua his, qui sincere ad ipsum accedebant; adeo ut Simon ille Magus obstupescens vellet à Petro hanc gratiam accipere, velletque rem justissimam per mammona iniquitatis. Quin & hoc insuper notandum, quod Iohannis baptismus Iesu baptismi, quod dabatur per discipulos eius, inferior erat. Qui ergo in Actis baptizati erant in Iohannis baptismi, & neque, an Spiritus sanctus esset, audierant, denuo ab Apostolo baptizantur, quia regeneratio non apud Iohannem, sed apud Iesum per Apostolos suos fiebat, atque etiam regenerationis quod dicitur lavacrum, quod fiebat cum renovatione spiritus, qui etiam nunc praefertur aqua, (quoniam à Deo est,) sed non omnibus post aquam imprimitur, & ingeneratur. Et haec quidem haecenus, quod ad inquisitionem attinet eorum, quae sunt in Evangelio secundum Matthaeum. Proinde jam Marcum etiam consideremus: qui praedicantem quidem Iohannem eadem scripsit dixisse, iuxta illud: Venit potentior me post me; hac enim aequè valent, atque ea verba: Qui post me venturus est, potentior me est; non amplius vero eadem, dum inquit: Non sum idoneus procumbens solvere corrigiam calceamentorum eius. Aliud est etenim gestare calceamenta; iam scilicet soluta à pedibus calceati: aliud etiam, procumbentem solvere corrigiam calceamentorum. Proinde consequens est nullo ex Evangelistis vel fallente, vel mentiente, ut dicerent qui credunt utraque, Baptistam diversis temporibus dixisse secundum aliam, & aliam mentem motum. Non enim de ipsdem rebus varie loquuti sunt Evangelistae, ut quidam expositores putant, accurate non inquirentes singula dicta, vel facta. Atque magnum quidem est gestare Iesu calceamenta, sed magnum etiam est illud, procumbentem ad ipsius corporalia deorsum facta (considerandi causa imaginem inferiorem) solvere obscura quaeque mysterij incarnationis, quae veluti sunt calceamentorum corrigia; vnum enim est obscuritatis vinculum, sicut etiam vna scientia est clavis, quae ne ipse quidem major inter natos mulierum ex se solvere, vel aperire idoneus est; nempe eo solo ligante, aperienteque, qui quibus ipse velit, elargitur, solvere, & aperire corrigiam calceamentorum, atque etiam quae clausa sunt:

Quod si mysticus est calceamentorum locus, ne hunc quidem praterire dignum est. Igitur opinor hominis assumptionem (cum carne & ossa recipit Dei filius) alteram esse calceamentorum, alterum autem esse descensum ad infernum, quisquis tandem sic ille infernus, & ad carcerem cum Spiritu iter. Illud de descensu ad infernum scribitur in quintodecimo psalmo: *Non derelinques animam meam in infernum.* Et de itinere cum Spiritu ad carcerem apud Petrum in Catholica Epistola: *Mortificatus enim, inquit, carnes, sed vivificatus spiritu: in quo etiam profectus spiritibus, qui erant in carcere, predicavit: qui inobedientes fuerunt quondam, cum expectabatur Dei lenitas in diebus Noe, cum apparabatur arca.* Qui itaque, ut dignum est utrisque adventibus, orationem habere potest, corrigiam solvere calceamentorum lesu idoneus est, etiam ipse mente procumbens, pariterque cum descendente in infernum descendens, & a oculo, & a mysterijs divinitatis Christi descendens ad ipsius apud nos adventum necessario factum, cum hominem etiam mortuum subinduit: *In hoc enim Iesus mortuus est, & resurrexit, ut & mortuis, & viventibus dominetur:* [ob eamque causam & vivum, & mortuum ligavit, idest, & eum qui in terra, & eum qui est apud inferos, ut & in vivis dominetur & in mortuis.] *Quis ergo idoneus est procumbens solvere corrigiam talium calceamentorum? eaque soluta non dimittere, sed ex altera idoneitate ea recipere, & gestare, eo quod circumferat in memoria, quae intellexerit? Nec illud finatur intactum, Lucam, similiterque Iohannem vocem, procumbens, omisisse. Et fortassis quidem contingit, ut qui procubuerit, solvat juxta id, quod est dictum, sed facile factum est etiam, ut qui observat altitudinem intervalli, & spatij existentis a dōgō [filio Dei,] inveniat calceamentorum solutionem (quae, cum quis ea quatit, ligata apparent) ut ea quis cum solverit calceamenta, quae separabilia sunt, videat λόγον [Dei filium] per se nudum rebus inferioribus. Perfertur autem Iohannes: *Non sum ego dignus, quod idem non est cum illis verbis: Non sum ego idoneus: fieri enim potest, ut qui dignus non sit, sit idoneus; contra qui dignus sit, nondum sit idoneus. Si enim etiam ad id, quod expedit, data sunt dona, nec id tantum ex proportionem fidei, Dei humanum genus amantis officium erit praesidentis nocumentum ex elatione, vel inflatione insequutura, ne digno qui-**

Ps. 115. 10.

1. Pet. 3. 18, 19, 20.

Rom. 14. 9.

Hic a Petri
varia pre-
sentia in
Petri
scripturis
sunt.

Αμυγκός ο πατήρ ἡρώ καποδημάτων ἴπος, οὐδὲ
τέτον ἀφελαντέον ὄμησι τόνω ἢ μὴ εἰαν. θε-
πην, ὅτε ἄρα, ἢ ὅσα ἀγαλαμβός ὁ ἔδε
ἦος, ὁ ἴπρον εἶ ἡρώ καποδημάτων, πῶ ἢ
εἰς ἀδὲ κατὰσαν, ὅτις ποτὲ ἔστιν ὁ ἀδὲ, ἢ
πῶ εἰς φυλακὴν μὲ τὴ πηδύματος πορείας.
πὶ λοιπὸν πατὴρ τὸς εἰς ἀδὲ κατὰσαν. τὸ
οὐδὲ ἡκαταλείψας πῶ ἡγὴν μὲ εἰς τὸν ἀδὲν,
ἐν τῇ ἡκαλμῶ εἴρησας. καὶ πατὴρ τὸς ἐν φυλα-
κῇ πορείας μὲ πηδύματος πατὴρ πατὴρ
ἐν τῇ καθολικῇ ἐπίστολῃ. θανατοῦθις γὰρ, σπ-
σι, ἄρα, ζῶσπιθις δὲ πηδύματι. ἐν ἣ καὶ
τοῖς ἐν φυλακῇ πηδύμασι πορεύσις οὐκ ἔρξεν,
ἀπὸ ἡθουσί ποτὲ, ὅτε ἀπαξ ἐξεδίχθη ἢ τὴ δὲ
μακροθυμία, ἐν ἡμέραις ναὶ κατὰσπιθιζο-
μῆρις κίβωτῶ. ὁ τῶν κατ' ἀξίαν ἀμφοτέρων
ἡρώ ἐπιδημιῶν τὸς λόγους πατὴρ ἡθουσί δυνάμε-
νος, τὸν ἡμάτα λῆν ἡρώ ἰσὺ ἰκανός ἔστι ὑ-
ποδημάτων, καὶ ἀδὲ πῶ νῆ κόπιον, καὶ σπ-
κατὰσαν πῶ κατὰσπιθις εἰς ἀδὲ, ἢ ἀπὸ
θεσπῶ, καὶ ἡρώ πατὴρ τὸς θεότητος χρεῖσιν μ-
σπείων κατὰσπῶν ἐπὶ πῶ δὲ ἀξίως ἡγὴν
μῆρις πατὴρ ἡμῶν αἰτὴ ἐπιδημίας, ὅτε τὸν ἀ-
θεσπῶν κατὰσπῶ. ὁ δὲ τὸν ἀθεσπῶν ὑ-
ποδημάτων καὶ τὸν νεκρὸν κατὰσπῶ. εἰς
τῶ τὸ γὰρ ἰσὺς ἀπῆταν εἰ δὲ ἡθουσί, ἵνα καὶ νε-
κρῶν καὶ ζῶντων κυριεύσῃ. καὶ ἀπὸ τῶ ζῶ-
τα καὶ νεκρὸν κατὰσπῶ, τῶ τῆ τὸν ἐν γῆ,
καὶ τὸν ἐν ἀδὲ, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζῶντων κυ-
ριεύσῃ. πῶς ἔν ἀρα ἰκανός κόπας λῆσας ἡν
ἡμάτα ἡρώ πῶ τῶν καποδημάτων, καὶ λῆσας
μὲ ἡσπῶ, ἀλλὰ ἔδδὲ τῶν ἰκανότητα ἀνα-
λαβῆν αἰτῶ, καὶ βαστάσαι, ἀπὸ τῶ ἐν τῇ
μνήμῃ πατὴρ τῶν τῶ νεκροῦθις; μὲ ἀπῆταν
σπῶ δὲ ἡσπῶ ὁ χρεῖς ἔ, καὶ λῆσας. ὁμοίως
πατὴρ ὁ λῆσας ὁ ἰσὺς εἰρημέτων. καὶ τῶ
ἐν τῶ ἡσπῶ μὲν κῶ ἡσπῶ λῆσας ἔ ὁ πατὴρ ἡ-
μῶν. δυνάτων δὲ καὶ τὸ ἀνάσπῶ τῶ ἀπὸ τῶ
λόγους ἐπῶ μῆρις σπῶ πῶντα, ἀπὸ πῶ λῆσας
ἡρώ ἐν πῶ ἡσπῶ δὲ δὲ μῆρις καποδημάτων.
ἵνα τῶ αἰτῶ πῶ λῆσας ἡρώ χρεῖς τῶ ὑποδημάτων
ἡδὲ λόγους γμῶν ἢ ὑποδημάτων κατ' αἰτῶν ἡν
ἔ θεσπῶ. ἢ τῶ τῶ ἢ τὸ μὲ ἔ ἡκατῶ, ὁ μὲ ἔ ἡ
ἡξίον αἰσπῶ ἡδὲ ἰσὺς. δυνάτων γὰρ μὲ ὅτι
τα ἡξίον ἡσπῶ ἡσπῶν. δυνάτων ἢ καὶ ἡξίον
ἵντα μῆρις τῶ ἡσπῶ. εἰ γὰρ καὶ θεσπῶ
σπῶ τῶν δίδδῶ τῶ χρεῖς τῶ, καὶ ἢ μῶν
ἔ πῶ αἰσπῶ τῶ πῶ τῶ, φιλανθεσπῶ
αἰ εἰν θεσπῶ ἔρρον, πατὴρ ἡσπῶν ἡσπῶ ἀπὸ
εἰρημῶ τῶ ἐπακοῦθις τῶ, ἢ φουσίως ὁ καὶ

B

C

D

E

τα δ' αζις ποτε μη διδωναι τιω ικανοτητα . ο .
 κφον θ της χειροποτος τε διαδ νικαν εν τα
 διεργαπειν τον διεργαπεινον παρωραμεδουοντα
 τον εσουλμον αζιον , κη ποιν γηνησαι αζιος κω-
 μουντα απο τον τη ικανοτητι , ανα μη τιω ικανο-
 τητι εληθη ότι ο δημεδαι αζιος κη μη πωρτω-
 σπι τε εη αζιος φθαειων εν δωροδμουον , κη
 παρωραμεδων αυτη της χειροποτος , εληθη ότι ο
 δημεδαι ικαμος . ο τωνω Ιωαννης φσοι παρω-
 ρα μη της τεισιν οου εη ικατος , παρωρα δε της
 Ιωαννης οου εη αζιος . οου αποκαλειται ο ος .
 B
 γε ελεγον οσδε πεω αν ικατος γρηνοται ικαμος ,
 ει κη μη αζιος πεω ην . κη παλιν οπ ελεγη
 οου εη αζιος οου αν αζιος εφθακειναι ότι ο
 γρηνοται αζιος . ει μη αρα πει ερη ότι ο κη
 αζιαν της λυπος * βασιλξως αυτων , μη
 χειροποτμ τιω θηητω φουσ ηκιν ποτε , α-
 ληθεδουον εκειν ο μηδποτε γνησεται ικα-
 τον λυσω τον ιμανα της απωδηματων ,
 κη αζιον τε αυτη . οσα δε εου χειροπο-
 μεδη επι αποκαλειται τα μηδποτω νενουμε-
 να , επι οπμ σουτελεση αι θεσπος , ποτε αρ-
 χειμ , κη οπμ παύση , πε απορησση , κη
 η ησω κη σθεσλ σοφιδω . ηη πεδ η απωδη-
 ματων της παρωρα της τεισιν ητος ονομαδεν-
 των διαθεηλεις αφθελεωδεμ , σουκρινοντες
 εκηνα τα παρωρα ο μαθητη Ιωαννη ετικως
 ονομαδεντη . ακ ειμη γλ , φουιν , ερω αζιος ανα
 λυσω αυτη τον ιμανα της απωδηματος . πα-
 χα εν νικαδουον απο της τε διαδ χειροπο
 δωρμ ελληφι , μηδποτω οπου εφ εαυτω αζιος
 εν λυσω τον ιμανα της επι της της απωδη-
 ματων , ροητος αυτη πεω εκ αι θεσποτης εκ-
 δημιαυ πεδ ης κη μη πωρτω . επι ο ελεγον αυ-
 τα η πεδ της εζης κατεληφης , οου εηδπ
 ποτεον ησος ότι ο κακη ερχουμος , οπρ
 απο της φυλακης γινεσεται εμυνην αποκα-
 λησεις , η ετερον περοδοκαν ερηον , αφθε
 το τιω σαφετερον υτερον επαπερσον ημιν δη-
 λωμενην κη τον αιηποδουον , φσοι η . ακ ει-
 με ερω αζιος ανα λυσω αυτη τον ιμανα της
 απωδηματος . ο δε οδουμος απευρησμενον
 τωτο ερησδαι , εις του τον σωαζι το της απω-
 δηματων , κη της απωδηματος , ανα οιοται λε-
 γη , δδαμης αζιος . ειμη λυσω τον ιμανα ,
 οσδε κη τιω απρηνη , κην τε ενος υποδημα-
 τος , η κη ητος δυνατων εις εν σωακασαι τα
 * κ . πει
 του . η
 οπε ον

A dem aliquando idoneitatem dare. Ac-
 commodatum est autem ad naturam
 bonitatis Dei , vincere in conferen-
 dis beneficijs eum , in quem beneficia
 conferuntur , anticipareque eum , qui
 dignus futurus est , atque ornare idonei-
 tate , vt post idoneitatem assequatur esse
 dignus . Ne talis dignus omnino cum fue-
 rit , praeueniens Deum munera largien-
 tem , ipsiusque gratias anticipans , ad hoc
 pertingat , vt sit idoneus . Ergo apud
 tres Evangelistas se non esse idoneum
 inquit Baptista , apud Iohannem autem
 non esse dignum . Nec profecto qui dixit
 , se nondum existere idoneum , ex-
 cluditur , quin factus fuerit postea ido-
 neus , etiam si nondum dignus esset , qui
 vicissim quum dixit se non esse dignum,
 cum non esset dignus , non excluditur ,
 quin ad hoc non pertigerit , vt esset di-
 gnus . Nisi forte quis dicitur est , eo quod
 mortalis natura non capax sit , neque
 possit illo pertingere aliquando , vt cal-
 ceamenta ipsa solvere , atque gestare
 possit , vt dignum est ipsis ; Iohannem
 vera narrantem habere illud , vt nunquam
 fuerit idoneus , ac ne dignus quidem sol-
 vere corrigiam calceamentorum pro di-
 gnitate ipsius Christi , quia quamvis mul-
 ta cognitione percipimus , adhuc relin-
 quantur tamen multa , nondum intelle-
 eta : Quoniam cum absolverit homo tunc in-
 cipit : Et cum quieuerit tunc incertus erit :
 iuxta Iesu filij Sirach Sapientiam . Adhuc
 de calceis hunc in modum apud tres E-
 vangelistas nominatis differamus , illos
 conterentes cum illo caleo , qui apud
 discipulum Iohannem numero singulari
 nominatur : Non sum enim ego , inquit , di-
 gnus , vt solvam eius corrigiam calceamenti .
 Fortassis igitur victus a Dei gratia mu-
 nus accepit (nondum alioqui quantum
 in se erat dignus existens) solvendi cor-
 rigiam alterius calceamentorum , cum
 perspexisset illius inter homines adven-
 tum , de quo & testificatur . Sed quo-
 niam deficiebat illi comprehensio rerum ,
 quae sequuntur erant , nescienti , an Ie-
 sus esset etiam illo venturus , quo futu-
 rum erat , vt ipse ex carcere decollatus
 accederet , an alium oporteret expecta-
 re ; ob hanc causam dubitationem illam ,
 quae nobis postea apertius declaratur ,
 etiam innuens , inquit illud : Non sum
 ego dignus , vt solvam eius corrigiam cal-
 ceamenti . Quod si quis exillimarit curio-
 sius hoc a nobis dictum fuisse , is in idem
 congregabit ; quod dictum est de calcea-
 mentis , & calceamento , vt veluti dicat ;
 Haudquaquam dignus sum . solve-
 re vnus calcei ; vel etiam hunc in mo-
 dum in vnum adduci possunt , quae quatuor
 Evangelista dixerunt . Si enim Iohannes

κ . και

καλεις . γ

κ . και
του . η
οπε ον

intelligebat, quæ pertinent ad adven-
 tum Christi ad nos, dubitabatque de re-
 bus sequentibus, vera narrat corrigiam cal-
 ceamentorum. Nec enim utraque solvit,
 qui unum solverit; vera etiam narrat di-
 cens, corrigiam calceamenti, quoniam, ut
 prædictum est, etiamnum dubitat de eo,
 an ipse sit ille venturus, & etiam ille ex-
 pectandus, an alter. Quin, quod ad id
 attinet: *In medio vestri stat, quem vos
 nescitis*; hæc differenda sunt de Filio Dei
 λόγῳ, per quem omnia facta sunt, sub-
 sistente substantialiter secundum subje-
 ctum, & idem existente cum sapientia.
 Hic enim per universam orbis machinam
 permeat, ut quæ semper fiunt, per ip-
 sum fiant; & de universis, quæcunque
 protuleris, semper verum erit: *Omnia per
 ipsum facta sunt, & sine ipso factum est
 nihil*: & illud: *Omnia in sapientia fecisti*.
 Quod si per omnem creationem, atque
 universam mundi fabricam permeat, in
 medio scilicet etiam eorum stat, qui in-
 terrogabant: *Quid ergo baptizatus, si tu
 non es ille Christus, neque Helias, neque
 Propheta ille?* In medio, inquam, stat
 λόγῳ ipse, [hoc est ratio,] & Filius Dei
 à Patre firmatus ubique. Vel verba ea: *In
 medio vestri stat*, sic intelligantur, quia
 homines vos estis rationis compotes, id-
 circo in medio vestri stat, eo quod in
 medio sit totius corporis ea animæ pars
 præstantissima (principatum quam vo-
 cant) Scripturis inviolatæ fidei osten-
 dentibus, eam in corde existere. Qui igi-
 tur in sui ipsorum medio λόγῳ, [hoc est
 rationem] habent, cum interim non
 differant vel de ipsius natura, vel à quo
 fonte, & principio venerit, neque tam-
 dem quomodo confirmaverit ipsos, hi in
 medio sui ipsorum λόγῳ, [& rationem]
 se habere nesciunt. At Iohannes ipsum
 novit, proinde quod ait: *Quem vos nesci-
 tistis*, contumeliose dictum ad Phariseos,
 ostendit Iohannem agnovisse, quem illi
 ignorarent. Quam ob causam etiam Ba-
 ptista ipsum agnoscens, novit post se
 venturum, in medio existentem, hoc est
 post se, & post doctrinam à se in bap-
 tismo datam, advenientem ad eos, qui se-
 cundum sermonem, [seu rationem] abluti
 fuerint. Non idem autem significatur hoc
 in loco per vocem, *Post*, & quando Ie-
 sus mittit nos post seipsum: illic enim
 post ipsum esse iubemur, ut incedentes
 per ipsum vestigia, perveniamus ad Pa-
 trem; hoc vero in loco, ut declararetur
 Iesum post Iohannis doctrinas (quan-
 doquidem hic venit, ut omnes crederent
 per ipsum) accedere ad eos, qui antea
 præparati fuissent, atque purificati per inferiora ad perfectum λόγῳ, [seu rationem.]

Ασουλὲ μὲν τὰ πρὸς τὸ ἐλεῖν αὐτὸν ἑπιδη-
 μίας, ἐπηπόρῃ δὲ πρὸς τὴν ἐξῆς, ἀλλοθὺν λέ-
 γων ἢ τὸ μὴ εἶναι ἰσχυρὸν λόγῳ τὸν ἰμαίτην τῶν
 ὑποδημάτων, ἢ γὰρ αὐτὸς ἀμφοτέρων λύσας τὴν
 ἐνός. ἀλλοθὺν δὲ λέγων καὶ τὴν ἰμαίτην τῶν
 ὑποδημάτων, ἐπὶ, ὡς φερύκωνται, ἐπὶ Διὰ πο-
 ρῆ πρὸς τὴν, ποτερον αὐτὸς ἔστιν ἐρχόμενος, ἢ
 ἔπειτα, ὁ καὶ κἀ παρῶν δεικνύσας. ἢ πρὸς τὴν ἴ-
 μέσος ὑμῶν ἔστηκεν, ὃν ὑμῖς οὐκ οἴδατε, ἑτα-
 ρα Διὰ ἀληθείαν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς διῆς τῆς λόγῳ,
 δι' ἣ τὰ πρῶτα γέγονεν, ὑπερβαλὼς ὑπερβαλὼς ἔχῃ
 ὁ ὑπερβαλὼς τῶν αὐτῶν ἐνός τῆς σοφίας. ἢ ἴ-
 σος γὰρ δι' ὅλης παροῦστος τῆς κτίσεως, ἵνα αὐτὸ
 τὰ γενόμενα δι' αὐτὴν γίνῃ, καὶ πρὸς πᾶσι ἐ-
 πνοῦνται αὐτὴ ἀληθῆς ἢ τὸ πρῶτα δι' αὐτὴν ἐγέ-
 νητο, καὶ χρεῖς αὐτῆς ἐγενήθη σοφία. καὶ τὸ
 πρῶτα ἐν σοφίᾳ ἐποίνεσας. εἰ δὲ δι' ὅλης τῆς
 κτίσεως παροῦστος, δεικνύσας ὅτι καὶ τῶν πνευμα-
 νοειδῶν, ἢ ἐν βαπτίσει, εἰ οὐ οὐκ εἰ ὁ
 ζεῖστος, ὡς δὲ ἡλίας, ὡς δὲ ὁ παρῶν δεικνύσας; με-
 σος ἔστηκεν ὁ αὐτὸς ἢ βίβλος ὡν λόγῳ, ἑταρῶν
 τῶν παρῶν ἐπηρεαζόμενος πᾶσι τῶν ἢ τὸ μέσος
 ὑμῶν ἔστηκεν, ἀκούσας, ὅτι ὑμῶν τῶν ἀπο-
 πῶν Διὰ τὸ εἶναι ὑμᾶς λογικῶς, μέσος ὑμῶν
 ἔσται, ὡς τὸ πᾶσι ὡς μέσος ἔσται ὁ
 ἡγεμῶν, ἀπεδείκνυσται ἔσται ἡγεμῶν ἐν
 τῇ καρδίᾳ τοῦ ἡγεμῶν. οἱ τοῖνυν ἔχοντες τὸν λό-
 γῳ ἐν μέσῳ αὐτῶν, μὴ Διὰ λαμβάνοντες δὲ
 πρὸς τῆς φύσεως αὐτῶν, μὴ δὲ ἐπὶ ποίας πη-
 γῆς καὶ δόξης ἐλλυθῆναι, μὴ δὲ ὅπως ποτε συ-
 νέστην αὐτοῖς, ἔσται μέσος αὐτῶν ἔχοντες οὐκ
 ἴσασιν. ὁ δὲ ἰωάννης αὐτὸν οἶδε. τὸ γὰρ ἐν
 ὑμῖς οὐκ οἴδατε, ὀνδιστικῶς * γενόμενον * καὶ
 πρὸς τῶν φαρισαίων, ἐμφανῆ ἐν λόγῳ, πᾶσι
 ἐπιμαλῶς ἐγροχέναι ὁ ἑταρῶν ἐκείνων ἀγνοῦ-
 μῶν. δι' ἣ καὶ γενόμενον αὐτὸν ὁ βαπτιστὴς οἶ-
 δει ὅτι αὐτὸς ἐρχόμενος, τὸν ἐν μέσῳ τοῦ
 ἡγεμῶν, ταῦτα μετ' αὐτῶν καὶ πᾶσι ἑταρῶν αὐ-
 τῶ ἐν πᾶσι βαπτισματικῆς διδασκαλίᾳ ἐπιδη-
 μῶντα τῶν ἑταρῶν ἀπολασμάτων. ἢ αὐ-
 τῶν δὲ σημάδιον ἐκ τῆς, ὅτι αὐτῶν, φωνῆς ἐταρῶ-
 δὲ, ἢ ὅτι αὐτῶν ὁ ἰσότης πέμπτη ἡμᾶς ὅτι αὐτῶν
 ἑταρῶν. καὶ εἰ μὲν γὰρ, ἵνα κατ' ἴσῃ βαπτιστῶν αὐ-
 τῶ φησὶ αὐτῶν πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι αὐτῶν
 γένεσθαι κελδομέτα. * ἐταρῶν, ἵνα δηλαθῆ ὁ * καὶ οὐκ
 μὲν τῶν ἰωάννης διδασκαλίας, ἐπὶ ἐλλυθῆναι
 ὡς, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτῶν, τῶν
 παρῶν βαπτισμάτων ἐπιδημῶν, παρῶν βαπτισ-
 μῶν δὲ τῶν ἡγεμῶν, * καὶ ἐν τῶν λόγῳ * καὶ πᾶσι
 Πρῶσιπυε

Iob. 1. 3.
 P/d. 103.
 24.

καὶ ἐν ἰορδάνῳ· δεικνύσασθαι δὲ λέγουσι
 ἰορδάνη πρὸ ἰορδάνης τὰ βηθανία, εἶτα
 ἰορδάνη πρὸ ἰωάννου βηθανία· ἐστὶ τὴν ἰερ-
 ομοσίαν τὸ ὄνομα τοῦ ἀγγέλου τῷ βαπτίσματι ὅ-
 ἐπιμαζοντος κυρία καὶ κατασκευασμένη·
 μεταλαμβάνεται γὰρ εἰς οἶκον κατασκευῆς· ἢ
 ἢ βηθανία εἰς οἶκον Ἰσαακῆος· περὶ γὰρ ἀλλο-
 γησὶ ἐξ ἑνὸς βαπτίσματος ἐν ἰορδάνῳ ἀγγέλου
 ἰορδάνη πρὸ ἰωάννου καὶ κατασκευῆς τῆ
 ὁδὸν αὐτῆ ἠμαρτάνει αὐτῆ, ἢ εἰς τὴν τῆς κα-
 τασκευῆς οἶκον; πῶς δὲ οἰκιστὴς πατεὶς τῆ
 πλὴν ἀγγέλου μερίδα ἐκλεξαμένη μὴ ἀφαι-
 ρηθῆναι αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ τῆ κατασκευῆς
 ἀφ' αὐτῆ ἰσοῦ ὑποδύχην μέρη, καὶ τὸ τῶσαν
 ἀδελφῶν, φίλων καὶ συγγενῶν εἰρημίας,
 γαζάρων, ἢ βηθανία, ὁ τῆς Ἰσαακῆος οἴκος;
 ἢ κατασκευῆς τῆς τῆς καὶ τῆς ὀνόματι ἀ-
 κελεύειας τῆς ἀφ' ἀγγέλου βηθανία σιωπῆ-
 ναι τὰ ἄλλα γράμματα· ὁ μὲντοι ἠδὲ τῆ-
 σαι ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς ἀποστόλοις τὰ καὶ τῆ
 ὀνομασίων πολλὰ γὰρ, καὶ ἀπὸ τῶσαν αὐτῆς πε-
 ρὶ ἐν τοῖς βιβλίοις· ἢ καὶ τῆς καὶ τῆς
 δαμνίων καὶ τῆς ἰορδάνης καὶ ἐν τῆ ἰορδάνῳ
 συμπεριλαμβανόμενος χόρτος οἰκονομία ἀναγέγρα-
 φται γερουσία ἐν τῆ γαζάρων τῆς γερουσιῶν.
 γαζάρων δὲ τῆς γαζαρίας ἐστὶ πόλις, ἢ γα-
 ζαρίων, ἢ γαζαρίων κλησίον ἔχουσα, καὶ οὐκ
 ἀπὸ τῆς γαζαρίας Ἰουδαίας καὶ ἀπέλειπον οἱ
 βιβλίοις εἰρηκεσθῶν, ἀλλ' ὅπως ἐπιμελῶς γι-
 νώσκοντες τὰ καὶ τῆς ἰουδαίας· ἐπεὶ δὲ ἐν
 ὄλιγοις βιβλίοις εἰς τὴν γαζάρων τῆς γαζαρί-
 ῶν, καὶ περὶ τῶς λεκτέων. γαζάρων γὰρ πό-
 λις μὲν ἐστὶ τῆς ἰουδαίας, καὶ ἢ τὰ ἀγγέλου
 τῆς ἀφ' αὐτῆς τῆς ἀφ' αὐτῆς, λίμνη δὲ κρημνίτις ἀφ' αὐ-
 κήμην ἑδαμῶν ἐστὶ ἐν αὐτῇ * γαζάρων.
 ἀλλὰ γαζάρων, ἀφ' ἧς οἱ ἰουδαῖοι, πόλις
 γαζάρων καὶ τῆς ἰουδαίας κλησίον ἔχουσα
 λίμνη, καὶ ἢ κρημνίτις ἀφ' ἀγγέλου τῆς λίμνης,
 ἀφ' ἧς δεικνύται τῆς χόρτος ἐπὶ τῆ δαμνίων κα-
 τασκευῆς· ἐρμηνεύεται δὲ ἢ γαζάρων, πα-
 ρουσία ἐκ βιβλίου τῶν, ἐπινοήσας ἕσα τὰ γα-
 ζαρίων καὶ καὶ τῆς ἰορδάνης περὶ τῆς
 ἀφ' ἀγγέλου τῆς αὐτῆς μετὰ τῆς ἐν τῆς ὀ-
 νομασίων αὐτῆς οἱ τῆς * χόρτος πολλῶν· ὁ δ' ὀ-
 νομασίων καὶ τῆς ὀνομασίων σφάλμα πολλὰ καὶ τῆ
 νόμος καὶ τῆς περὶ τῆς ἐστὶν ἰδίῃ, ὡς ἢ κρημ-
 νίτις ἀφ' αὐτῆς ἰουδαίας μαρτυρίας, καὶ τῆς ἀπ-
 γαζάρων αὐτῆς τὰ ἡμέτερα συγκρίνας, μὴ
 τυφλοῦσιν ἰσοῦ τῆς μὲντοι ἀφ' ἀγγέλου ἐκ δεικνύται ἀκρίβως, καὶ συμ-
 μετῶν· ὀλίγα τοῦτον ἀφ' ἀγγέλου τῆς τῆς φιλομαθῶν ἐπιμελῶς γαζάρων καὶ

A sed neque locus est circa Iordanem, qui
 nomen commune habeat cum Betha-
 nia. Dicunt autem ostendi circa tumulos
 Iordanis Bethabara, vbi Historiæ dicunt
 Iohannem baptizasse, estque nominis in-
 terpretatio consequens baptismati præ-
 parantis Domino populum instructum. Est
 enim, si interpreteris, Domus instructio-
 nis. Bethania vero, Domus obedientiæ.
 Nam profecto vbi baptizare opus erat
 ei, qui missus fuerat ante faciem Christi
 ad præparandum viam ipsius coram ipso,
 quam in domo instructionis? Quam
 vero magis propria est patria ipsi Mariæ,
 quæ elegerat bonam partem à se non au-
 ferendam, & Marthæ in diversa distractæ
 propter suscipiendum Iesum, atque ipsa-
 rum fratri Lazaro, qui à Servatore ami-
 cus dicitur, quam Bethania obedientiæ
 domus? Itaque contemnenda non est ac-
 curata circa nomina diligentia ei, qui
 voluerit probe intelligere sanctas literas.
 Peccatum equidem frequenter fuisse in
 gentilium exemplaribus, indeque errata
 in Evangelijstranflata facile quis credat.
 Dispensatio namque circa porcos est rupe
 præcipitatos, & in mari suffocatos à Da-
 monijs, scriptum est fuisse in loco Gera-
 fenorum. Gerasa autem vrbs est Arabia,
 neque mare, neque stagnum in propinquo
 habens. Nec mendacium adeo aper-
 tum, quodque facile redargui posset,
 dixissent Evangelistæ, viri diligenter
 agnoscentes regionem Iudææ. Quoniam
 vero in paucis exemplaribus inuenimus
 in locum Gadarenorum, ad hoc etiam
 est dicendum, Gadaram quidem civita-
 tem esse Iudææ; circa quam celeberrima
 balnea sunt, haudquaquam vero in ea
 esse stagnum, vel mare præcipitijs adja-
 cens. At Gergesa, à qua Gergesæi, vrbs
 est antiqua juxta stagnum quod nunc Ti-
 bериadis vocamus, juxta quam rupes est
 stagno adiacens, è qua ostenditur porcos
 à demonibus in præcep delatos fuisse.
 Interpretatur autem Gergesa, Habitatio
 eijcientium, fortasse cognometum sortita
 prophetica illius rei, quam locorum cives
 erga Servatorem fecerunt, obsecrantes
 eum, vt è sinibus suis excederet. Tale
 subinde erratum in Lege, & Prophetis
 circa nomina licet cernere, ut accurate
 perspeximus ab Ebrais edocti, cum ipso-
 rum exemplaribus nostra comparantes,
 quæ testimonium habent ab editionibus
 Aquilæ, & Symmachi, & Theodotionis,
 quæ nondum sunt depravata. Pauca igitur
 apponemus in studiosorum gratiam,
 quo in his diligentius versentur. Vnus si-

ὁ καὶ δεικνύται

ὁ καὶ δεικνύται

Luc. 8.

liorum Levi primus in pluribus exempla. A
 ribus Gefon nominatus est, pro eo, quod
 est Gerson, ejusdem nominis exiliens
 cum primogenito Mosis, nomine vere
 utrisqueposito, quod geniti fuissent in
 terra aliena habitantes. Rurfus Iudæ se-
 cundus apud nos quidem Aunan esse dicitur,
 apud Ebraeos vero Onan, quod est,
 Labor ipsorum. Ad hæc in profecti-
 bus filiorum Israel in Numerorum libro
 invenimus, quod profecti sunt ex So-
 choth, & castra fixerunt in Buthan:
 cum Ebraicum pro Buthan, Aman ha-
 beat. Et quid me opus est tardantem plu-
 ra apponere, cum veritatem, quæ est in
 nominibus, cuivis volenti, tum inquire-
 re, tum agnoscere sit in promptu? Sed
 in primis ea Scripturarum loca suspecta
 habere debemus, ubi pariter complurium
 nominum est enumeratio: veluti in libro
 Iesu Nave sunt, qua ad divisionem hæ-
 reditatis pertinent: & in primo Paralipomenon à principio per ordinem usque
 ad ea, quæ in principio sunt super

Similiter autem in Esdra.
 Nec vero parvipendenda sunt nomina, C
 cum res utiles ex eis significantur loco-
 rum interpretationi. Caterum haud est
 nunc opportunitum instituire sermonem de
 ratione nominum, omittingdo quæ sunt
 propolita. Quamobrem videamus quæ ad
 Evangelicam lectionem spectant. Iordanes
 quidem interpretatur, Descensus ipso-
 rum; huic autem (ut ita dicam) vicinum
 est nomen Iared, quod & ipsum inter-
 pretatur, Descendens, quoniam genitus
 est Malaleeli, ut in libro Enoch est scri-
 ptum (si cui placet admittere librum ut
 sanctum) his diebus, cum filij Israel D
 descenderent ad filias hominum: quo
 descensu quidam suspicati sunt innui ani-
 marum ad corpora descensum: filias ho-
 minum metaphorice terrenum habitacu-
 lum dici existimantes. Si igitur hoc sic se
 habet, quis erit fluvius descensus ipso-
 rum, ad quem non descendentem pro-
 prio descensu, sed descensu hominum,
 quicunque venerit, purificatione egeat,
 nisi Servator noster, disternans eos, qui
 à Mose hæreditatem acceperint ab his, qui
 proprias partes acceperunt per Iesum? Hu-
 jus igitur impetus, qui sunt per fluvium
 descendente[m] laticant, ut in Psalmis est
 scriptum, civitatem Dei, non Hierusalem
 sub sensum cadentem, nec enim Hierusalẽ
 habet adiacentem fluvium, sed inculpatam
 Dei Ecclesiã adificatã super fundamentum
 Apostolorum, & Prophetarum summo an-
 gulari lapide Christo Iesu existente Do-
 mino nostro. Iordanis itaque intelligendus

Psalm. 41. 5.

καθὼς αὐτὸς γελᾷ ἰσσοῦ τῆς καρδίας ἡμῶν. ἰορδάνη μὲντοιγα νοσητεν τῶ θεῷ λόγων ἔν γα.

ταῦτα. εἰς τὴν ἰσραὴλ οὗ καθεστὸς γασὼν ἐν
 τοῖς πλείοσις τῶ ἀπὸ γραφῶν ὀνομασαι, ἀπὸ
 τῆς γηραῶν, οὐ μόνον τὸ γηραῶν, ὡ καθεστὸς τοῦ
 μωσῆος, ἐκγετίρων δὲ τὸ πρῶτον ἐν τῇ
 ἀλλοτρία γηραῶν τῆ ὀνομασαι ἐπί μωσῆος
 κληθῆναι. πάλιν τὰ ἰσραὴλ τῶ ἡμῶν μὲν ὁ δὲ
 πρῶτος ἀνά τῆ λήγειναι, τῶ δὲ ἱερατοῖς ὠ-
 ταῖ ἐστῆ, πότος αὐτῶν. καὶ τῆς εἰς τῆς ἀ-
 πόστοι τῶ ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἀποστόλοις ἐσ-
 τοῦ ὅτι ἀπὸ γᾶν ἐκ σαχαρῶ, καὶ πρὸ ἐνεβα-
 λον εἰς βυβαῖν. τὸ δὲ ἐβραϊκὸν ἀπὸ γᾶν ἀ-
 μὰ λέγει. καὶ τὸ μετὰ δὲ ἀναστρέφοντα πλείο-
 να τῶ ἀποστόλοις, ἀρτίους τῶ ἐκαστοῦ τῶ
 ἕκαστου καὶ γινώσκον τὰ ἐν τῆ ὀνομασαι ἀ-
 ληθῆ; μάλιστᾳ ὁ ἴσραὴλ τοῦ τῶς πότος
 τῶ γηραῶν, ἐστὶν κατὰ λόγον ἐστὶν ἀμὰ ὀνο-
 μασαι πλείονων, ὡς ἐν τῶ ἰσσοῦ τὰ καθε-
 τοῖς κηραδοῖς, καὶ ἐν τῇ καθεστῆ τῶ ἀποστό-
 λων ἀποστόλοις ἐστὶν, καὶ τῶ ἱερατοῖς πρὸ ἰ-
 σραὴλ, ὡμοῖος ὁ καὶ ἐν τῶ ἰσσοῦ. καὶ ἡ γὰρ καὶ
 καθεστῆ τῶ ὀνομασαι, καθεστῆ τῶ ὀνομασαι
 σημασι τῶ ἀποστόλοις ἀπὸ αὐτῶν χρησιμοποι τῆ ἰσρα-
 ῶν ἱερμηνεῖα. ἐκτὸς δὲ οὐκ ἐν τῶ καθε-
 τοῖς ἱερατοῖς τῶ ὀνομασαι ἐξῆς, ἀ-
 φῆλον τῶ ἀποστόλοις ἰσραὴλ τῶν τῶς
 διαθηκῆς λέγειας. ἰσραὴλ μὲν ἱερμηνεῖται
 κατὰ τῶν αὐτῶν. τῶ δὲ, ἰσραὴλ εἶπὸ γα-
 ῖναι τὸ ὄνομα τῶ ἰσραὴλ, ὃ καὶ αὐτὸ ἱερμηνεῖται,
 καθεστῆ, ἐκπληροῦ γηραῶν τῶ μαλ-
 κηλ, ὡς ἐν τῶ ἐπὶ γηραῶν, εἰ τὰ φῆ-
 λον ἀναστρέφεται ὡς ἄλιον ὁ ἐβραϊκὸν. τῶς
 ἡμέρας τῶ ἰσραὴλ τῶ ἀπὸ καθεστῆ ἐστὶ
 τῶς θυρατῆρας τῶ ἀποστόλοις. ἢ τῶν κατὰ
 βασιν ἀπὸ τοῦ τῶ καθεστῆ τῶ ἰσραὴλ
 θυραῶν καθεστῆ ἐστὶ τὰ σῶματα, θυρατῆρας
 ἀποστόλοις ἱερμηνεῖται ὁ ἰσραὴλ ὡς ἄλιος λέ-
 γεται ἀποστόλοις. εἰ δὲ τῶ ἀποστόλοις ἕξ,
 τῶ ἀπὸ τοῦ καθεστῆ αὐτοῖ, ἐφ' ὃν ἱε-
 ρατοῖ καθεστῆ ἀπὸ ἰσραὴλ καθεστῆ
 καθεστῆ, ἀλλὰ τῶ τῶ ἀποστόλοις κη-
 ῶ σατῆ ἡμῶν ἀπὸ τῶ ἀποστόλοις τῶ
 ἐκαστοῦ τῶ ἀπὸ τῶ ἰσραὴλ τῶ οἰκίας ἀ-
 ποστόλοις τῶ ἀποστόλοις, τί τῶ τῶ ἰσραὴλ
 καθεστῆ τῶ ἀποστόλοις τῶ ἀποστόλοις
 ἰσραὴλ καθεστῆ τῶ ἀποστόλοις τῶ ἀποστόλοις
 τῶ ἀποστόλοις τῶ ἀποστόλοις τῶ ἀποστόλοις

τοῦτον ἄρα, ἢ σκηνώσεται ἐν ἡμῖν, ἰησοῦς
 εἶ ὅτι κληροδοτήσεται ὁ δούλος αὐτοῦ, ὁ
 εἶ ὅτι ἐστὶ ἢ κληρονομίαν ἴσους, ὁ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ
 ζωῇ τῆ ἡμέρας ὅτι ἡμεῖς ἴσους, ὁ αὐτὸς
 φησὶ ἕως αὐτὴν λέγεται, καὶ τότε χωρὶς τῶν ἄ-
 κέσμων καὶ ἀδολοῦ περιεργῶν τῆ πνεύματος,
 σπουδαίως αὐτῶν, ἢ μὴ κληροδοτήσεται δύ-
 ναμένην. ἐφ' ὅν γὰρ, ἀποῖν, ταῖς ἴσους τὸ πνεύμα
 καὶ ἄλλων ἐν ἑαυτοῖς, ὅτις ἐστὶν ὁ βα-
 πτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ἢ τῶν λαβῶν
 τὸ πνεύμα μόνον ἐπ' αὐτὸν ἰησοῦς, ἐν αὐτῶν
 μέλει βαπτίζων τὰς ἐργασίας αὐτῶν διου-
 ρῆ. πέσει τὸ ἰορδάνης, καὶ τὰ ἑξῆς τῆς ἰουδαίας
 νόμινα κληροδοτῶν, ἐν τῇ βηθαβάρᾳ βαπτίζων ὁ
 ἰωάννης, πεδύρας ἂν τὸ ἐπιλυθὸς κατέ-
 σται ἢ διεσπῶν, ἀλλὰ ἀμύρτωτος, διδάσκον-
 τος μὴ χεῖρας ἔχων τὰς ἐργασίας ἰατρῶν, ἢ
 γὰρ τὰς κακὰς ἐργασίας. καὶ γὰρ εἰς ἄφρον ἁ-
 ρητοῦν τὸ λαβῶν διδόνται. εἰς δὲ πᾶσι τῶν
 ἀφ' ὧν ἐπινοίας τῶν σαπῶν μὴ γεννητά
 περὶ τῆν τὸν ἀποδοθεῖν τῇ αὐτῇ τῶ ἰορδάνης
 ἐρμηνεία, ἢ τὸ λέγειν ὅτι ἰωάννης. ἐγὼ βα-
 πτίζων ἐν ὕδατι, ὁ δὲ ἐργασίας μετ' ἐμοῦ ἰ-
 χροσπῆρας μὴ ἐστὶν, ἀλλὰ ἑαυτοῦ βαπτίζων ἐν
 πνεύματι ἁγίῳ. περὶ δὲ λεκτόν ὅτι ἄσπερ
 ποτὶ τὸν ἰορδάνην ὁ τῶν ὕδατος, οἷς μόνον ἐστὶν
 ὕδωρ, ἐπεὶ οἱ δὲ οἷος ὁ ἰορδάνην καρδίαν ἀ-
 δεσπῶν, ἄλλοις ἢ ἁμῶν ἀφ' ὧν τὸ. ἐὰν μὴ
 πῖναι μὴ τὸ ἁμῶν, οὐκ ἔστιν. ἕως ἐν ἑαυ-
 τῶν. ἀλλὰ καὶ ποτὶ ἰορδάνης ἢ τὸ αὐ-
 τὸ νοσήσῃ ἕως τῶν καὶ ἁγῶν. ἕως ὁ ἄλλος
 ἐστὶ βαπτισμα ὕδατος, ἢ πνεύματος, καὶ περὶ
 πῖναι δὲ καὶ ἁμῶν. αὐτὸ δὲ τῶν πνεύματος βα-
 πτίσματος, ὡς πῖναι, φρονεῖν ἐν τῷ. βαπτισμα
 ἢ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς σπύρισμα, ἕως
 ὅτι πνεύματι; τῶν τε συμφώνως ἐν τῇ ἐπι-
 στή μὴ τῶν ἰωάννης τὸ πνεύμα, ἢ τὸ ἑ-
 δωρ, ἢ τὸ ἁμῶν ἀνέχεσθαι τὰ πῖναι εἰς ἐν γη-
 νόμινα. καὶ ὅδὸς δὴ ποτὶ καὶ ἕως τῶν ὁμολο-
 γῶν, ἕως ἐστὶ μὴ δὲ ποτὶ τὸν ἕως ὁ
 ἐπ' ὅδὸς ἐστὶ, ἢ μὴ κληροδοτῶν ἢ δὴ ἕως πῖ-
 ναι ἐν οἱ σπύρισμα τῇ δὴ τῶν ἁγῶν τῶ
 δὴ, τῇ φωνῇ τῶ ἐν τῇ ἑρμηνεία ἑαυτοῦ. ἀνέ-
 νατε τῶ ὅδὸν κυρία, περὶ ἰορ-
 δάνης τὸν ἰορδάνην τῶν οἴκα τῶς κατα-
 σκῆρας, ὅτις ἐστὶν ὁ αὐτοῦ περὶ τὸ διουρήσασθαι
 ἀφ' ὧν τῶς περὶ τῶν ἁγῶν τῶν πνεύμα-
 τικῶν λόγον, ἐγὼ μόνον ἀφ' ὧν τῶ φωνῆς τῶ
 πῖναι μὴ. ἐργασίας δὲ τῶ περὶ τῶν τῶ
 αὐτῇ τῶ ἰορδάνης σπύρισμα ἀκριβῆς τῶ
 Pars 11.

est ille Dei sermo, qui factus est caro, &
 habitavit in nobis; Iesus inquam, qui
 quicquid assumpsit humanum, heredita-
 rium fecit: quod est etiam summus an-
 gularis lapis, quod etiam ipsum in di-
 vinitate filii Dei factum, ex eo, quod ab
 ipso assumptum fuerit, lavatur, & tum
 capit simplicem, & sine dolo columbam
 Spiritus, sibi colligatam, nec amplius
 avolare valentem. *Super quem enim, in-*
quit, videris Spiritum descendentem, &
manentem super eum, hic est, qui baptizat
Spiritu sancto. Propter hoc qui acceperit
 Spiritum manentem super ipsum Iesum,
 baptizare poterit ad se accedentes, Spi-
 ritu sancto in ipso permanente. Sed trans
 Iordanem, in partibus extra Iudæam ver-
 gentibus, in Bethabara baptizat Iohan-
 nes: precursor illius existens, qui venit
 non iustos, sed peccatores ad resipiscen-
 tiam vocaturus; quique docet non opuz
 sanis medico, sed male habentibus. Et
 enim in remissionem peccatorum datur
 lavacrum. Caterum probabile est, ali-
 quem, qui non intellexerit diversas de
 Servatore notions, offensum iri pro ex-
 plicata Iordanis interpretatione, eo quod
 Iohannes dicat: *Ego baptizo aqua, sed*
qui post me venturus est, is est me for-
tior, ipse vos baptizabit Spiritu sancto. Ad
 quem sic est dicendum: quod ut sermo
 Dei potabilis existens, aliquibus quidem
 aqua, aliquibus vero vinum lactificans cor
 hominis, nonnullis etiam sanguis est
 propter illud: *nisi biberitis sanguinem meum,*
non habetis in vobis vitam. Quin ci-
 bus dictus, non eadem ratione confide-
 ratur panis vivens, & caro; sic ipsum exi-
 stere aliquibus quidem aqua baptismum, &
 spiritus, & ignis, aliquibus etiam ba-
 ptisma sanguinis. De quo ultimo bap-
 tismate inquit, ut quidam dixerunt, hoc:
Baptismate ego baptizari habeo, & aliquid
modo coarctor, donec illud perfectum fuerit.
 Huic consona discipulus Iohannes scri-
 psit in epistola dicens, spiritum, aquam,
 & sanguinem, tria esse, quæ facta fue-
 rint unum. Cumque viam, & ostium se
 esse fateatur, palam est omnino, eum
 non esse ostium, cui sit via, nec amplius
 viam esse illi, cui sit ostium. Quotquot
 ergo inchoantur primis elementis sermo-
 num Dei, accedentes ad vocem clamant-
 tis in deserto: *Dirigite viam Domini, ac-*
cedentes inquam trans Iordanem, ad
vocem existentem apud domum præpa-
rationis, diligenter præparant se, ut præ-
cedenti præparatione percipere queant
spiritualem sermonem, qui imprimitur
per illuminationem spiritus. Continen-
 ter igitur rei proposita colligentes, quæ
 ad Iordanem pertinent, accuratius con-

sideremus fluvium. Deus igitur per Mo-
 sen traducit populum per mare rubrum,
 cum fecisset, ut aqua ipsis murus esset à
 dextris, & à sinistris. Iesus vero traducit
 eum per Iordanem. Cum legisset autem
 Scripturam Paulus, non amplius secun-
 dum carnem illi militans, (noverat enim
 legem spiritualem esse) spiritualiter do-
 cet nos interpretari, qua contigerunt in
 transitu maris rubri, dicens in priore ad
 Corinthios epistola: Nolo vos ignorare,
 fratres, omnes patres nostros sub nube fuisse,
 omnesque per mare transisse, & omnes
 in Mose baptizatos fuisse in nube, & in mari,
 & omnes eundem cibum spiritualem com-
 edisse, & omnes eundem potum spiritua-
 lem bibisse, bibebant enim ex spirituali se-
 quente eos petra, at vero illa petra erat
 Christus. Quibus consequenter petamus
 etiam nos, ut à Deo accipiamus intelli-
 gentiam spiritualem transitus Iordanis
 per Iesum, dicentes de hoc etiam dixisse
 Paulum: Nolo vos ignorare, fratres,
 quod omnes patres nostri per Iordanem
 transierunt, & omnes in Iesu baptizati
 fuerunt in spiritu, & in fluvio. At Iesus
 Mosi succedens figura fuit Iesu Christi,
 qui Evangelica prædicatione illi œconomi-
 æ, qua per legem erat, successit: quam
 ob causam, etiam si omnes in Mose ba-
 ptizantur in nube, & in mari, amarum
 attamen nonnihil, & salum habet il-
 lorum baptisma, adhuc timentium inimi-
 cos ab ipsis, & clamantium ad Domi-
 num, dicentiumque Mosi: Propterea quod
 non essent monumenta in Ægypto, eduxisti
 nos, ut interficeres in heremo, [quid hoc
 facere voluisti, ut educeres me ex Ægypto?]
 At vero baptisma in Iesu in fluvio vere
 dulci, & potabili multa eximia præ illo
 baptismate habet: nimirum quia jam cla-
 reret, acciperetque decentem ordinem
 Dei cultus. Arca enim testamenti Domini
 Dei nostri, & Sacerdotes, & Levitæ
 præcedunt, sequente populo, sequente-
 que illo cultores Dei. Cæterum his, qui
 percipiunt mandatum de sanctificatione,
 dicit Iesus, nempe populo: Sanctificami-
 ni in crasinum, faciet Dominus mirabilia.
 Quin Sacerdotibus etiam præcipit cum
 arca testamenti præcedere coram popu-
 lo, quando etiam mysterium ostenditur
 œconomix Patris ad Filium superexal-
 tatum ab ipso, qui dedit illi hoc munus,
 ut in nomine Iesu omne genu flecta-
 tur, cœlestium, terrestrium, & in-
 feriorum, & omnis lingua confitea-

1 cor. 10. 1. 2. 17.

Exod. 14. 11.

14. 3. 5.

philipp. 2. 9. 10. 11.

Αποταμών νοήσασθαι. ὁ θεὸς πίνων ὡς μα-
 στίους ἀφ' ἐβραίων ἐν λαῷ τῷ ἐρυθρῷ θα-
 λάσσει, αὐτὸ δ' ἴδιον αἰσῆς ποίνσας τῆχος
 ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν, ὡς ἡ ἰου-
 οὐ ἐν ἰορδάνῃ. ἐν τυχῶν δ' τῆ γεωργίᾳ ὁ
 παῖδας, οὐκ ἐπὶ καὶ τῷ ἑαυτοῦ κρατὸς ἰσχυ-
 αῖτος. ἡ δὲ γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικῆς ἐστὶ
 πνευματικῆς διδασκῆ ἡμᾶς ἐξήρησεναι τὰ ἑ-
 καὶ τῷ ἐρυθρῷ θαλάσσει διδόν, λέγειν ἐν
 τῇ πνεύματι κεραιτῆς ἀρετῆρα. ἡ δὲ λέγει γὰρ ὁ
 μαί ἀνοήτῃ, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν
 πᾶντες ἕστω τῷ νεφέλῃ ἡσθῆν, & πᾶντες
 ἐκ τῆς θαλάσσης διήλθον, καὶ πᾶντες εἰς τὸν
 ἰωσήφ ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐν τῇ
 θαλάσσει, καὶ πᾶντες τὸ αὐτὸ ἔρωμα πνευμα-
 τικῶν ἐφαρον, καὶ πᾶντες τὸ πνευματικῶν ἔπινοι πό-
 μα. ἔπινοι γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκροατικῆς πέ-
 τρας. ἡ πέτρα δ' ἦν ὁ χριστός. οἱς ἀνοήτους καὶ
 ἡμῶς ἀπίστους λέγειν ἀπὸ τῆς θεοῦ τὸ νοῦται
 πνευματικῶς τῷ ἰωσήφ ἰδοῦν τῆ ἰορ-
 δάν, λέγοντες ἐπὶ εἶπον αὐτῷ καὶ πᾶσι τῶν
 παῖδας. ἡ δὲ λέγει ἡμᾶς ἀνοήτῃ, ἀδελφοί, ὅτι
 οἱ πατέρες ἡμῶν πᾶντες ὡς τῆ ἰορδάνης
 διήλθον, καὶ πᾶντες εἰς τὸν ἰωσήφ ἐβαπτίσθησαν
 ἐν τῇ πνεύματι, καὶ τὰ πόσιμα. τύπος δ' ὁ
 ἰωσήφ ἰσχυρῶς ἡμῶν ἰωσήφ τῷ ἰωσήφ ἀγα-
 λῆς τῷ ἰωσήφ. ὁ νόμος οἰκονομία τῆς διαθε-
 λικῆς κληρονομίας ἰωσήφ τῆς χριστοῦ. ἰωσήφ εἰ καὶ
 πᾶντες ἐκείνοι εἰς ἰωσήφ βαπτίζοντες ἐν τῇ
 νεφέλῃ, καὶ ἐν τῇ θαλάσσει, πικρὸν μὲν ἢ ἐκ
 καὶ ἀλμυρῶν τὸ ἐκείνων βαπτισμα, ἐπὶ φοβη-
 τῶν τὸς ἐκείνων πᾶν ἀπὸν, καὶ ἀνοήτων
 τῶν πνεύματι ἐν κείνοι καὶ τῷ ἰωσήφ λέγοντες.
 πᾶσι δ' ἡμῶν ἰσχυρῶς μνησθῆναι ἐν ἀργύ-
 ρῳ, ἐξήγαγεν ἡμᾶς θανατοῦσαι ἐν τῇ ἐρήμῳ.
 ἡ τῷ πνεύματι ἰωσήφ ἡμῶν, ἐξαγαγὼν ἐξ ἐρήμῳ,
 τὸ δ' εἰς ἰωσήφ βαπτισμα, ἐπὶ ἀνοήτως γλυ-
 κῆς, καὶ ποτιμῶν πόσιμα πολλά ἐκείνῃ πᾶσι
 ἐκείνων δὲ ἀρετῆρα, ἡ δὲ θανατοῦσαι καὶ ἀπίστους
 ἐκείνων γὰρ τῆς
 ἐκείνων κείνοι τὸς ἰωσήφ, καὶ ἰωσήφ καὶ ἰωσήφ) πο-
 τῶν τῶν, τὸ καὶ ἰωσήφ τῶν διαθετικῆς τῆ
 θεοῦ, καὶ κείνοι δ' ἰωσήφ χριστοῦ τῷ πνεύματι ἀρετῆς
 ἐντολῶν. ἰωσήφ δὲ λέγει τῷ λαῷ. ἀρετῆρα
 εἰς τῷ αἰώνῳ, πᾶσι ἐν ἡμῶν κείνοι θανα-
 τῶσαι. καὶ τῶν ἰωσήφ μὲν τῆς κείνοι τῆς
 ἐκείνων κείνοι πᾶσι ποτιμῶν τῶν
 καὶ, ὅτι καὶ τὸ μυστήριον τῆς τῆς πᾶσι πνεύματι ἐν
 ἰωσήφ οἰκονομίας ἐμφανῆσαι, ἰωσήφ ἰωσήφ ἰωσήφ
 πᾶσι ἰωσήφ ἰωσήφ, καὶ ἰωσήφ, καὶ ἰωσήφ, καὶ ἰωσήφ ἰωσήφ

ἰωσήφ οἰκονομίας ἐμφανῆσαι, ἰωσήφ ἰωσήφ ἰωσήφ πᾶσι ἰωσήφ ἰωσήφ, καὶ ἰωσήφ, καὶ ἰωσήφ ἰωσήφ

ὅτι κύριος ἰησοῦς χριστὸς εἰς δόξαν τοῦ
 πατρὸς. **16.** ἢ γὰρ ταῦτα δηλοῦται ἐν τῷ ἰη-
 σοῦ ἀγαθαγγελίῳ ταῦτα. καὶ εἶπε κύριος
 παρὲς ἰησοῦ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἀρξομαι
 ἐλάσσει σε κατενώπιον ἡβὶ ἡν ἰσραὴλ. καὶ
 ἀκούσεις τὴν κολοίαν ἡβὶ ἰησοῦ λογιστὸς τοῖς υἱοῖς
 ἰσραὴλ. **17.** ἀκούσατε οὖν, καὶ ἀκούσατε τὸ ρημα
 κυρίου τοῦ θεοῦ ἡβὶ. ἐν ταύτῃ γνώσατε ἔπι
 θεοῦ ζῶν ἐν ἡμῖν ὅτι. ἐν γὰρ τῷ βασιλείᾳ
 εἰς ἰησοῦν γνώσονται ὅτι θεοῦ ζῶν ἐν ἡμῖν
 ὅτι. καὶ ἡ μὲν ὁ πάρα ποιήσαντες, ἐν αἰ-
 γύπτῳ, ἔργον τῆς ἐξόδου ποιήσαντες, ὡς
 γὰρ ἰησοῦς μὲν πῶς εἶδον τὰ ἰορδάνῃ, ἢ δὲ
 τῇ ἔσπερτα μνησὶ κατερατοπεδύσαν ἐν
 γαλιλαίᾳ, ὅτι παρὲν ἔδῃ λαβόντες τὸ πρῶ-
 τόν ἐπιπομασά τις δὲ ἡμετέρας, μὲν
 ὁ ἰησοῦς βασιλεία. καὶ τῇ ἀκροίῃ πέντα
 ἑσπερτα ἡμοῖ ἰσραὴλ, ὅτι ποτε ἀπέ-
 τμησθὶ ἡσπερ τῆς ἐξελκυστῆν δὲ ἀργύρεως,
 πεπεποιησάν. τὸν δὲ οὐκ εἰδὸς τῆς ἀργύρεως
 ἀφελάν κύριος ἐμολογῆ τῇ ἡμέρᾳ ἔς εἰς ἰη-
 σοῦν βασιλείας, ὅτι ἰησοῦς πεπεποιησάν
 τὸς υἱοῖς ἰσραὴλ. γὰρ ἡμετέρας γὰρ. καὶ εἶπε κύ-
 ριος τὰ ἰησοῦ ἡν ναῦν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 ἀφελάν ἐν οὐκ εἰδὸς ἀργύρεως ἀφ' ἡμῶν. τὸ
 τε ἰησοῦ οἱ υἱοῖς ἰσραὴλ ὁ πάρα τῇ πενα-
 ρεκαδέκατῃ ἡμέρᾳ ἔμνησ, πολλὰ ἔς ἐν αἰ-
 γύπτῳ ἰσραὴλ, ὅτι καὶ ἴφασον δὲ ἔσι-
 τε τῆς ἀγίας γῆς ἄρμα, καὶ τὴν ἡμέρᾳ
 μάλιστα κριτήρια. ἢ γὰρ ὅτι πῶς καὶ ἐπιπλη-
 λῆν γῆν ἀπικλήσασθαι, τοῖς ἐλασσόν αὐτοῦ
 ἐστὶ θεοῦ. ἢ ὅτι ἔς τὴν πεκαδέκατῃ ἰησοῦ
 ἑσπερτα ἡμοῖ τῆς ἡμέρας τὸ τὴν σαφῆς τὸ πῶς
 ἀληθῆ ἀγία νουήσασθαι γῆν, καὶ πῶς ἡμῶν ἰσρα-
 ἡμῶν. **18.** ἔπι καὶ ἐν τῷ αἰσθὶ διαθήσασθαι
 κείσασθαι. οἱ πατέρες ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἔφασον ὁ μα-
 να, καὶ ἀπικλήσασθαι. ὁ φασον τῆσιν ἐν ἔσπερτα
 ζῆσθαι εἰς ἐν αἰσθῆ. ὁ αἰσθὶ γὰρ μάλιστα εἰ καὶ
 ὡς τῶν θεῶν διδόντος ἔσπερτα ἢν παρὲν ἡμῶν,
 ἔσπερτα τοῖς ἐν παιδαγωγίῃ ἡμῶν ἡμῶν,
 ἔσπερτα τοῖς δὲ ἐπιπλησῆσθαι καὶ ἀκροίῃ ἀρ-
 μονίατος. ὁ καὶ ἐν τῇ ἀγία γῆ τῆσιν δὲ τῶν
 οἰσθῆ τῆσιν γῆσιν, ἰησοῦ παρὲν ἡμῶν, δὲ ἐλ-
 λῆσθαι ἡμῶν κεκλήσασθαι, τῆσιν δὲ μὲν ἡμῶν
 αἰσθὶ δὲ ἐλκυστῆσθαι, ἔσπερτα ἢν αἰσθῆ
 ζῶσθαι, τοῖς πῶς παρὲν ἡμῶν ἡμῶν δὲ πῶς
 ἀπικλήσασθαι. **19.** δὲ δὲ δὲ παρὲν ἡμῶν δὲ πα-
 ρὲν ἡμῶν. ἢ ὅτι ὁ μὲν αἰσθῆ ἐπιπλησῆσθαι
 ἡμῶν ὅτι ἡμῶν, τὰ λόγῳ δὲ ἀπικλήσασθαι δὲ
 φασθῆ αἰσθῆ, ζῆσθαι εἰς ἐν αἰσθῆ. ταῦτα δὲ πῶς
 οἰσθῆ ἀπικλήσασθαι ἡμῶν δὲ παρὲν ἡμῶν τῶν

A tur, quod Iesus Christus Dominus est ad
 gloriam Dei patris. Per hæc enim decla-
 ratur illa, quæ sunt in libro, qui inscriptus
 est Iesu Nave: Et dixit Dominus ad Iesum, In
 die hac incipiam exaltare te coram filijs Israël.
 Accedite huc, & audietis verbum Domini Dei
 nostri: in hoc agnosceitis Deum viventem in
 vobis esse. Cum enim baptizamur in Ie-
 su, agnosceimus Deum viventem in nobis
 esse. Et illic quidem (nempe in Ægypto)
 facientes pascha, principium exitus faci-
 ciunt. At vero apud Iesum post transitum
 Iordanis decima primi mensis castrame-
 tati sunt in Galgalis: quando primum
 oportebat, qui accepisset ovem, convo-
 care convivatos post baptismum Iesu.
 Petra autem acutissima circumciduntur
 filij Israël à Iesu, nimirum quod omnes
 filij eorum, qui egressi fuerant ex Ægy-
 pto, incircumcisi essent, & opprobrium
 Ægypti faretur Dominus se auferre in die
 baptismatis in Iesu, quando Iesus unde-
 quaque purificavit filios Israel. Scriptura
 est enim: Et dixit Dominus ad Iesum filium
 Nave: In die hac devotui à vobis probra
 Ægypti. Tunc fecerunt filij Israël pascha
 quartadecima die mensis, longe quam
 in Ægypto hilarius, quando etiam comede-
 runt e frumento terre sanctæ azyma,
 & novum cibum meliorem manna. Ne-
 que enim cum terram promissionis ac-
 ceperint, vilioribus cibant eos Deus: ne-
 que duce tali Iesu inferiorem panem asse-
 quantur. Hoc etiam perspicuum erit con-
 sideranti veram, sanctamque terram, ni-
 mirum supernam Hierosalem. Hanc ob
 causam in illo etiam Evangelio illud pon-
 nitur: Patres vestri in deserto manducave-
 runt manna, & mortui sunt. Qui hunc verò
 panem manducaverit, is victurus est in eter-
 num. Manna etenim illud, etiam si erat
 panis à Deo datus, erat tamen panis pro-
 fectus, & augmenti his suppeditatus, qui
 etiamnum indigerent pædagogis, eratque
 panis convenientissimus his, qui sub tuto-
 ribus, & curatoribus erant. At vero pan-
 nis recens demersus, mediatore Iesu, in
 terra sancta e frumento terre (ea quæ
 alij laboraverunt metentibus ipsius disci-
 pulis) illo pane longe vitalior erat: qui
 distribuitur ijs, qui recipere possunt pater-
 nam hereditatem propter perfectionem.
 Quocirca, qui etiamnum illo pane eru-
 ditur, & instituitur, rationabiliter mor-
 tem suscipere potest: at vero qui perti-
 gerit ad panem illo posteriore, mandu-
 caveritque ipsum, is profecto in æternum
 vivet. Hac autem non intempellive ap-

ὅτι καὶ τὸ πῶς παρὲν ἡμῶν δὲ πῶς
 ἀπικλήσασθαι. **20.** δὲ δὲ δὲ παρὲν ἡμῶν δὲ πα-
 ρὲν ἡμῶν. ἢ ὅτι ὁ μὲν αἰσθῆ ἐπιπλησῆσθαι
 ἡμῶν ὅτι ἡμῶν, τὰ λόγῳ δὲ ἀπικλήσασθαι δὲ
 φασθῆ αἰσθῆ, ζῆσθαι εἰς ἐν αἰσθῆ. ταῦτα δὲ πῶς
 οἰσθῆ ἀπικλήσασθαι ἡμῶν δὲ παρὲν ἡμῶν τῶν

posita fuisse reor, inquirentes de Iohannis baptismate, quod effiebat a Iohanne apud Iordanem in Bethabara. Sed hoc etiam observandum est, quod Helias subvehendus turbine in coelum, acceptum pallium suum involvens, percussit aquam, quae huc, & huc divisa est; & transferunt ambo; ipse scilicet, & Helisaeus: aptior enim, qui subvehetur, factus est, baptizatus in Iordane, quoniam transitum per aquam admirabiliozem, vocavit Paulus, ve superius posuimus, baptismata. Propter hunc igitur ipsum Iordanem capit Helisaeus per Heliam donum illud, quod cupierat accipere dicens: Sit queso duplex portio spiritus tui super me. Et fortassis hanc ob causam duplex accepit donum in spiritu Heliae super se ipsum, quoniam bis transivit Iordanem. Semel quidem cum Helia, secundo cum accepto pallio Heliae percussit, Et dixit, ubi est Deus Heliae? etiam ipse? Et percussit aquas, & divisi huc, & huc. At si quis offendatur hoc dicto, Percussit aquam, propter ea, quae superius a nobis sunt tradita de Iordane, nempe quod Iordanis figura fuerit sermonis Filij Dei, qui humilem se reddidit aequae ac nos: dicendum est perspicuum esse apud Apostolum, quod Christus sit petra, quae bis percussit virga, ut bibere possint & spirituali sequente eos petra. Est igitur ille verbero, qui in dubitatione, antequam discat quod quaeritur, contraria profert sermonis conclusioni, a quibus liberans nos Deus interdum quidem sicientibus dat potum, interdum vero quod inivium nobis, & imperceptibile est propter profunditatem, pervium illud praeparat divisione sermonis, cum quamplurima ex ratione dividendi nobis manifestentur. Ad haec ut admittamus interpretationem de potabilissimo, & gratiarum pleno Iordane, utile nobis erit apponere Naaman illum Syrum a lepra mandatum, & quae dicuntur de fluminibus apud hostes cultus divini. Atque de Naaman quidem scriptum est, quod venerit cum equitatu, & curru, & steterit ante fores domus Helisaei, quodque miserit Helisaeus nuncium ad illum, dicens: **E**

4. Reg. 2. 9.

4. Reg. 2. 14.

4. Reg. 5. 10

Ἐπεὶ τὰς ἰορδάνης βασιλισσῆς, ἐν ἐπιταξίᾳ τοῦ ἰωάννη γιορμῆς, ἐξέβαλετο. ἔπειτα δὲ ἐν τῷ ποταμῷ κρηττόν ὅτι μέλλον αἰαλαμεύεσθαι ἡλίας ἐν στυγίᾳ, ὡς εἰς τὸν ἕρπον, λαβὼν τὴν μαντιδίαν αὐτοῦ, καὶ εἰλησας ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, ὅθεν διήρηθη εἴθρα καὶ εἴθρα, καὶ διέβητο ἀμφότεροι, δειλόντι αὐτὸς καὶ ἐλισηύς. ὁπίσθεν ἰστοῦσθε γὰρ ποιεῖς τὸ ἀγαλλοῦναι γαλήνην ἐν τῷ ἰορδάνῃ βαπτισάμενος, ἐπὶ τῷ δὲ ὕδατι ποταμῷ ἔσονται ἰσχυροὶ βάνισμα, ὡς ποταμὸς ἕρπυλλομα, ὡς μασητὸν ὁ παῦλος. Ἄλλο δὲ αὐτὸν δὲ τῶν ἰορδάνων γὰρ ὁ ἐπιβάντων χάρισμα ἄλλο ἡλίας ὁ ἐλισηύς λαβὼν, εἰπὼν ἡμῖν δὲ διπλά ἐν πνεύματι σὺ ἐπ' ἐμὲ. καὶ τὰρα ἄλλο τῷ ποταμῷ ἐλάβε τὸ χάρισμα ἐν πνεύματι ἡλίας ἐφ' ἐαυτὸν, ἐπὶ διήλθε ἐν ἰορδάνῃ, ἄπαξ μὲν καὶ τὴν ἡλίας, δὲ ἄπαξ δὲ ὅτι λαβὼν τὴν μαντιδίαν τῷ ἡλίου ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, καὶ εἶπε πᾶσι τοῖς ἡλίου ἀφροῦν, ἐπάταξε τὸ ὕδατος, καὶ διήλθεν εἴθρα καὶ εἴθρα. ἐπεὶ δὲ περὶ ἰορδάνῃ τῷ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, ἔβη τὰ ποταμὸν δεξιόθεν, ἵμιν πᾶσι τῷ ἰορδάνῃ, ὅς τῶν πᾶσι τῶν κατὰ τὴν ἡλίου καταβαίνον λόγῳ. λεκτικὸν ὅτι ποταμὸς τὸ ἀποστόλου σαφῶς ἡ πέτρα χριστός ἐστιν, ἡ ἡσυχία τῆς ψυχῆς διὰ τὴν ἡσυχίαν, ἵνα διευηθῆσιν πνεῦμα τοῦ ἁγίου πνευματικῆς ἀκαταστάσεως πνεύματος. ἐστὶν οὖν πνεῦμα καὶ ἀκαταστάσεως πνεύματος ἐν τῇ ἐπιταξίᾳ, ὅτι μαθὼν τὸ ἡσυχίαν, τὰ ἐνδον τῶν ποταμῶν ἐστὶν τὸ λόγῳ συμπεράσματι, ὡς ἀπαλάττω ἡμᾶς ὁ θεός, ὅπως μὲν διήλθε διδόναι ποτὴν. ὅπως ἡ πνεῦμα πνεῦμα καὶ ἀκαταστάσεως ἄλλο τὸ βάθος ἐξέδου, τῷ ἄλλο τῷ λόγῳ ποταμῶν ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῶν ἀκαταστάσεως ἡμῶν σαφῶς ἰορδάνῃ ἐπὶ ἡ εἰς τὸ ποταμὸν εἰσέλθαι τὴν πνεῦμα τοῦ ποταμῶν καὶ χαριστικῶν ἰορδάνῃ ἐρμηνεύειν, χριστὸν ποταμὸν εἰσέλθαι τὸν ποταμὸν καὶ τὰ λεγόμενα πᾶσι τῷ ποταμῷ τῶν ποταμῶν τῶν ποταμῶν ποταμῶν. πᾶσι μὲν ἡν ταυμαζομένης ὅτι ἡλίου ἵπτα, καὶ ἀρματι, καὶ ἐπὶ ἐπὶ τῷ ἡλίου οἴκῃ ἐλισσῆ, καὶ ἀπέστειλεν ἐλισσῆ ἀγαλλοῦν ποταμὸν αὐτὸν λέγον. ποταμῶν λέγον ἐπὶ αὐτῶν ἐν τῷ ἰορδάνῃ καὶ ὁπίσθεν ἡ ἡλίου σὺ σοὶ καὶ * καταβίβη. ὅτι καὶ θυμῶν καὶ ταυμαζομένης ὅτι ἰορδάνῃς ἡμῶν ἐστὶν ὁ ἀπολύων τὸν ποταμὸν ἀκαταστάσεως τῶν ἀκαταστάσεως, καὶ ἰαίμενος, ἐπὶ ὁ ποταμῶν. ποταμῶν γὰρ ἔργον πνεύματος ἐστὶν ὁ ποταμῶν. μὴ σιωπῆς πνεῦμα τῷ ἰορδάνῃ

* X. 1010
MS. A. 10
ἐπιστάτης

fluvio visum fuisse prodiderunt vnquam A
 historiae ? Proinde vide ne forte fluvius
 Aegypti locus sit draconis inimici nostri:
 qui ne Mosen quidem puerum interfice-
 re quivit. Ut autem draco est in Aegypti
 fluvio, sic Deus est in fluvio latificante
 civitatem Dei, nam Pater est in Filio.
 Hanc ob causam qui ad ipsum pergunt,
 ut laentur, probum deponunt ex Aeg-
 ypto ductum, aptioresque fiunt, ut sub-
 vehantur, & mundantur à lepra, dupli-
 cationemque donorum accipiunt, atque
 etiam fiunt ad Spiritus sancti receptionem
 parati, nimirum ad aliud flumen non ad-
 volant: columba. Quamobrem magni-
 ficentius considerato Iordane, ipsiusque
 lavacro, ac Iesu, qui in ipso lavatur,
 tum [Bethabara, hoc est] domo instru-
 ctionis, tantum utilitatis à fluvio hauria-
 mus, quantum egemus.

TOMVS NONVS.

16. 1. 30.

Postero die videt Iohannes Iesum
venientem ad se.

Prius Iesu mater, simulatque ipsum
 concepit, ad Iohannis matrem, eam-
 que uterum ferentem pergit, quando qui
 formatur accuratorem formationem do-
 nat ei, qui formabatur, conformem il-
 lum efficiens suae gloriae, adeo ut ob for-
 mam communem, Iohannes crederetur
 esse Christus, & item Christus Iohannes
 esse à mortuis excitus putaretur apud
 eos, qui non discernunt inter imaginem,
 & inter eum, qui est secundum imaginem;
 nunc autem ipse Iesus post ea, quae
 antea accurate examinavimus, testimo-
 nia Iohannis de ipso, videtur à Baptista
 veniens ad illum. Sed obiter observan-
 dum est, quod illic per vocem salutatio-
 nis Mariae, quae pervenit ad aures Elifa-
 beth, exilit Iohannes infans in utero ma-
 tris, tum veluti à sancta Maria fumentis
 Spiritum sanctum: *Evenit enim, inquit, ut
 audivit salutationem Mariae Elisabeth, subsi-
 livit infans in utero eius, & repleta est Spi-
 ritu sancto Elisabeth, & exclamavit voce
 magna. Hic autem videt Iohannes Iesum
 ad seipsum venientem, & dicit: Ecce ille
 agnus Dei, qui tollit peccatum mundi: in
 rebus etenim praesentibus, per auditum
 primum quis eruditur, deinde oculatus
 testis ipsarum rerum fit. Sed profecto ad-
 juvari Iohannem ad formationem à Do-
 mino, qui adhuc cum formaretur per-
 rexit in matre ad Elisabetham, ei perspi-
 cum erit, qui tenuerit, quae differuimus,
 dum diceremus Iohannem esse vocem,
 Iesum vero sermonem: magna enim vox*

Luc. 1. 41.
42.

πῶς ποταμῷ ὄφθαλις ἰσχυρταί ποτε; ἀλλὰ μὴ
 ποτε χωρίον ἐστὶ τῆ ἐχιδνῆ ἢ ἄλλῃ δράκοντος ὁ
 τῆς ἀργύτης ποταμῶς, μὴδὲ παιδίον ἀπικτι-
 ναί μοῖσα δεικνυῖς. ὡς αὖτ' δὲ δράκων ἐν τῷ
 ἀργύτῳ ἐστὶ ποταμῷ, ὅτις ὁ θεὸς ἐν τῷ
 ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ πλῆθι τῶν θεῶν ποταμῷ. ὁ πα-
 τὴρ γὰρ ἐν τῷ υἱῷ. ἀλλ' ὅτι οἱ ἁγίοι * * *
 ἐν αὐτῷ ἐστὶ τῷ λαῷ, ὅν ὁφθαλμῶν ἀπικ-
 τίνεσθαι τῆς ἀργύτης, καὶ ἐπιτιθεῖσθαι πρὸς
 τὸ ἀναλαμβάνεσθαι γίνονται, καὶ ἀπὸ τῆς μα-
 τῆος λέσσεσθαι καὶ ἐκτείνεσθαι, καὶ διπλασια-
 σμῶν χάριτος ἁφ' ἑαυτῶν, καὶ ἐπιμοι πρὸς
 πνεύματος ἀγίου ἀποδοχῆς * γίνονται, ἀλλ' * * *
 λαῖ ποταμῷ ἐστὶ ὁφθαλμῶν τῆς πνεύματι-
 κῆς ἀφ' ἑαυτοῦ. ὡς αὖτ' διωφερετέστερον νήστου-
 τες ἐν ἰορδάνῃ, καὶ ὅ ἐν αὐτῷ λαῶν, καὶ ἐν
 ἰησοῦ ἐν αὐτῷ λαῷ, καὶ τὸν τῆς κατὰ
 σκῆψης οἴκου, ὅσον δεόμεθα τῆς πιαστῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
 ἀπὸ τῶν ποταμῶν ἀρυσόμεθα. τῆ ἐπαύριον
 ἐλέπει τὸν ἰησοῦ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν. πρὸς
 C πρὸς ἡ μὴ τῆ ἰησοῦ αὐτῶν τῶν συλλαβῶν αὐτῶν,
 τῆ μὴ τῆ ἰωάννου καὶ αὐτῆ ἐκόμενοι τυχερῆ-
 σῃ, ἐπιδύμει, ὅτε μορφοῦσθαι τῶν μορφοῦσθαι
 ἀπικτινέσθαι τῆ μορφοῦσθαι τῆ μορφοῦσθαι
 ἐνεργῶν αὐτῶν γίνεσθαι τῆ δόξῃ αὐτῶν, ὡς αὖτ'
 τὸ καινὸν τῆ μορφοῦσθαι ἰωάννου τῆ μορφοῦσθαι
 οὐδὲ τυχερῆσθαι, καὶ ἰησοῦ ἰωάννου ἀναστῆναι ἐκ
 νεκρῶν νομίζεσθαι, ὡς αὖτ' οἱ μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ
 τῆ εἰκόνα ἀπὸ τῆ εἰκόνα. τὴν δὲ ὁ ἰησοῦς
 μὴ τὰ πρὸς ἑαυτῶν ἀφ' ἑαυτοῦ ἰωάννου ἀφ' ἑαυτοῦ
 αὐτῶν, αὐτὸς ἐστὶ τῶν τῶν βασιλεῦσθαι ἐρ-
 χόμενος πρὸς αὐτὸν. ὡς αὖτ' ἰησοῦς ὅ ἐπ' ἐκ
 μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν μορφοῦσθαι ἀπικτινέσθαι ἐκ
 λυθῆσαν εἰς τὰ ὅσα τῆς ἐλισσάβητ, σικριτῶ ὅ
 βρέφος ἰωάννου ἐν τῇ χειλῖα τῆς μήτῆς, τότε,
 ὡς καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, λαμβάνουσθαι πνεύμα ἄγιον. καὶ
 ἰησοῦς γὰρ, φησὶν, ὡς ἔκαστος ἐν ἀπασιμῶν τῆς
 μήτῆς ἡ ἐλισσάβητ, ἐκίρτισθαι ὁ βρέφος ἐν τῇ
 χειλῖα αὐτῆς, καὶ ἐπιπλήσθαι πνεύματος ἀγίου ἡ
 ἐλισσάβητ, καὶ ἀπεφώνησθαι κραυγῇ μεγάλη, καὶ
 εἶπεν. ἰδοὺ ὁ ἐλπίσθαι ὁ ἰωάννης ἐν ἰησοῦ ἐρχο-
 μένος πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει, ἰδοὺ ὁ ἀμνὸς τοῦ
 θεοῦ, ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν ἀμάρτησθαι τῶ κόσμου. ἀκούθῃ
 ὅ τῆ ἀφ' ἑαυτοῦ κρῖσθαι πρὸς τῶν παδούλι-
 πται, καὶ μὴ τῶν αὐτῶν πρὸς αὐτὸν γὰρ. ὅτι
 μὴ τῶν εἰς τῶν μορφοῦσθαι ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ ἰωάννης
 ἀπὸ τῆ ἐπ' ἰησοῦ τῶν μορφοῦσθαι τῶν μορφοῦσθαι ἐν
 τῇ μὴ τῆ πρὸς τῶν ἐλισσάβητ, τῶν κραυγῶν
 καὶ τῶν εἰρημῶν ἀφ' ἑαυτοῦ, φωνῶν μὲν εἶπεν. ὅ
 ἰωάννης, λόγον δὲ ἐν ἰησοῦ, δὲ γὰρ ἴσθαι. *